

Tarihi Çesmeler

PROJE, BAKIM-ONARIM VE
RESTORASYON

M. ERGÜN TURAN
FATİH BELEDİYE BAŞKANI

FATİH BELEDİYESİ

Fatih'i yasa
Fatih'te yasa

Sevgili Fatihliler,

Suya ulaşmanın sevincini, sükrünü en güzel ifade eden yapılar oya gibi işlenmiş sokak çeşmeleridir. Tarih ve medeniyet denildiğinde İstanbul'da aklımıza hemen ecdadın hayır eserleri olarak inşa ettiği çeşmeler gelir. Su medeniyetinin bu zarif anıtları; meydanları, semtleri, sokakları süsleyen çeşmeler, üzerlerinden asırlarca zaman geçmiş olsa bile, hayırsever banilerinin, usta mimarlarının isimlerini fısıldar, suyundan tadarak hayat bulmuş cümle geçmişin hikâyesini anlatırlar bize.

Farklı mimari karakterde inşa edilmiş irili ufaklı çeşmelerin her biri güzel Fatih'imizin, diğer deyişle Surici İstanbul'un özgün markalarıdır ve mutlaka korunmalıdır. İlimizdeki tarihi çeşmelerin proje bakım ve restorasyonlarının en kısa zamanda bitirilerek tamamının suya kavuşturulması, Fatih Belediyesi olarak öncelikli hedeflerimiz arasındadır. Nitekim 133 adet tarihi çeşmemizin proje, bakım onarımlarını tamamlayarak hedeflediğimiz yolda ciddi bir mesafe kat ettik.

Yaptığı her eseri “uygarlığa açılan bir pencere” gibi gören ecdadın ruhunu suları çağlayan, aynası parlayan çeşmelerle serinletmek bizim görevimiz. Medeniyet kitabelerimizin geleceğe taşınmasında bir pay sahibi olabilmek bizim için en büyük mutluluktur.

Su gibi aziz olunuz.

M. ERGÜN TURAN
FATİH BELEDİYE BAŞKANI

TARİHİ ÇEŞMELER

PROJE, BAKIM-ONARIM
VE RESTORASYON

BAS
LAR
KEN

Osmanlı su kültürünün ve şehir mimarisinin önemli simgelerinden olan çeşme yapıları ilcemizin birçok sokağında karşımıza çıkmaktadır. 2021 yılında, Belediyemizce, sınırlarımız içerisinde yer alan tüm tarihi çeşmelerin korunması, ihya edilerek gelecek nesillere aktarılması ve özgün işlevlerinin geri kazandırılması amacıyla envanter, projelendirme, bakım-onarım ve restorasyon faaliyetlerinin tamamını içeren kapsamlı bir çalışma başlatılmıştır.

Yaptığımız envanter çalışması ile ilcemizde 534 adet tarihi çeşme tespit edilmiş olup bunlardan 73 adet farklı sebeplerden dolayı günümüze ulaşamamıştır. Bu tarihi çeşmelerin %46'sı Vakıflar Genel Müdürlüğüne, %20'si Belediyemize, %11'i İstanbul Büyükşehir Belediyesine, % 6'sı Hazine ve Maliye Bakanlığına, %7'si diğer kamu ve özel mülkiyetlere aittir. Ada parseli bulunmaması sebebiyle herhangi bir mülkiyete tescil edilmemiş %10 oranındaki tarihi çeşmeye yönelik çalışmalarda yine Belediyemizce yapılmaktadır.

2021-2023 yılları arasında basta mülkiyetimizde ve kadastral boşlukta bulunanlar olmak üzere toplam 133 adet tarihi çeşmede ihtiyaçları doğrultusunda mimari proje, bakım onarım ve restorasyon çalışmaları yürütülmüştür. Çalışmalar neticesinde uzun yıllardır susuz kalan 75 adet çeşmenin onarımı yapılmış ve özgün işlevine kavuşturulmuştur. 41 adet çeşmenin ise onarım çalışmaları devam etmektedir.

Bunun yanı sıra Kültürel Miras Koruma Müdürlüğü-müz bünyesinde kurulan olan Kagir Yapı ve Eser Atölyemiz tarafından çeşmelerin muntaka ve yüzey temizlikleri, tesisat onarımları gibi önleyici koruma işlemleri düzenli periyotlar halinde yapılmaktadır. Çalışmamıza, ilcemizde bulunan tüm tarihi çeşmeler ihya edilinceye kadar devam edilecektir.

Şehrin mücevherleri olan tarihi çeşmelerimizi korunmasının sürdürülebilirliği, kadim İstanbul şehir-i sakinlerimizin geçmişimizi yaşatmaya ve kültürel mirasımıza sahip çıkmaya yönelik tutumları ve mücadeleleri ile daha da ileri seviyeye taşınacaktır.

**Bakım-Onarım
ve Restorasyonu
Tamamlanan
Çesmeler**

Bakım-Onarım ve Restorasyonu Tamamlanan Çeşmeler

ESER ADI	ESER ADI	ESER ADI
1 ABBAS AGA ÇEŞMESİ	26 GÜRCÜ MEHMET PAŞA ÇEŞMESİ	51 NEFİSE HANIM ÇEŞMESİ
2 AKAGASI HAYDAR PAŞA ÇEŞMESİ	27 HACI ARIF AGA ÇEŞMESİ	52 NUR-U OSMANİYE ÇEŞMESİ (III. OSMAN ÇEŞMESİ)
3 ALİ AGA ÇEŞMESİ	28 HACI BEKİR ÇEŞMESİ	53 ODABAŞI BEHRUZ AGA ÇEŞMESİ
4 ALİ EFENDİ ÇEŞMESİ (TAVANLI ÇEŞMESİ)	29 HACI HASAN ÇEŞMESİ	54 PERTEVNİYAL VALİDE SULTAN ÇEŞMESİ
5 ARPA EMİNİ ÇEŞMESİ	30 HACI İSMAIL AGA ÇEŞMESİ	55 PİRİSTÜ KADIN ÇEŞMESİ
6 BALA SÜLEYMAN AGA KÜLLİYESİ ÇEŞMESİ	31 HACI MEHMED ÇEŞMESİ	56 SAKA ÇEŞMESİ
7 BALAT MEYDAN ÇEŞMESİ	32 HAFİZ AHMED PAŞA KÜLLİYESİ ÇEŞMESİ	57 SALİHA SULTAN ÇEŞMESİ
8 BESİKCİZADE ÇEŞMESİ	33 HALİL ABDURRAHMAN ÇEŞMESİ	58 SEKBAN-I ALİ ÇEŞMESİ
9 BEZMİALEM VALİDE SULTAN ÇEŞMESİ	34 HARACCI ÇEŞMESİ	59 SEVGİ SOKAĞI ÇEŞMESİ
10 BİCAKCI ALAADDİN ÇEŞMESİ	35 HASEKİ SULTAN ÇEŞMESİ	60 SİNAN AGA ÇEŞMESİ
11 BODRUM ÇEŞMESİ (KİBLE ÇEŞMESİ)	36 HATİCE TURHAN VALİDE SULTAN SEBİL VE ÇEŞMESİ	61 SİNEPERVER VALİDE SULTAN ÇEŞMESİ
12 BOYACI KAPISI ÇEŞMESİ	37 HAZİNEDAR USTA ÇEŞMESİ	62 SULTAN ÇEŞMESİ
13 CAMCI ÇEŞMESİ	38 HEKİMOĞLU ALİ PAŞA ÇEŞMESİ	63 SULTAN SÜLEYMAN ÇEŞMESİ
14 CANKURTARAN SU TERAZİSİ	39 HORHOR ÇEŞMELERİ	64 SAHRAH ÇEŞMESİ
15 CİNARLI ÇEŞMESİ	40 KADI ÇEŞMESİ	65 UZUN KÖPRÜLÜ ALİ EFENDİ ÇEŞMESİ
16 CİNCİNLİ ÇEŞME	41 KAPI AĞASI ÇEŞMESİ	66 VELİ EFENDİZADE ÇEŞMESİ
17 CİRAKCI ÇEŞMESİ (LÜTFULLAH EFENDİ ÇEŞMESİ)	42 KARAGÜMRÜK MEYDAN ÇEŞMESİ	67 YAHYAZADE AHMET EFENDİ ÇEŞMESİ
18 CORLULU ALİ PAŞA ÇEŞMESİ	43 KAYIS MUSTAFA AGA ÇEŞMESİ	68 YAKUP KETHÜDA ÇEŞMESİ
19 DİBEKÇİ ALİ SOKAĞI ÇEŞMESİ	44 KECECİZADE KAZIM BEY ÇEŞMESİ	69 YAKUP KETHÜDA ÇEŞMESİ (SOFALI ÇEŞME)
20 DRAMAN ÇEŞMESİ	45 KETHÜDA GÜLBÜY KADIN ÇEŞMESİ	70 YATAGAN ÇEŞMESİ
21 EBUBEKİR AGA ÇEŞMESİ	46 KURTAĞA ÇEŞMESİ	71 YAYLA ÇEŞMESİ
22 EL HAC MEHMED TEVFIK EFENDİ ÇEŞMESİ	47 KÜRKÜBASI KÜLHANI SOKAK ÇEŞMESİ	72 YEDİKULE MEYDAN ÇEŞMESİ
23 EMİNE SULTAN ÇEŞMESİ	48 MELEK HATUN ÇEŞMESİ	73 YUSUF EFENDİ ÇEŞMESİ
24 EMİNE SULTAN ÇEŞMESİ	49 MUSTAFA AGA ÇEŞMESİ	74 ZEYNEL ABİDİN ÇEŞMESİ (RUHİ BEY ÇEŞMESİ)
25 FEYZULLAH EFENDİ ÇEŞMESİ	50 NALINCI MEHMET MİMİ DEDE TÜRBESİ ÇEŞMESİ	75 ZEYREK YOKUSU ÇEŞMESİ

**2024-2025 yılı
Bakım-Onarım ve Restorasyonu
Tamamlanan Çesmeler**

Seyyid Ömer

Yapılıs Tarihi:
Bilinmemektedir.

Abdullah Ağa Çesmesi

Abdullah Ağa Çesmesi, Silivrikapı Yaghane Sokağı ile Yedi Emirler Çesmesi Sokağı'nın kesisiminde yer almaktadır. Çesme, Babüssaâde Ağası Abdullah Ağa tarafından yaptırılmış olup inşa kitabesi olmadığından yapım tarihi bilinmemektedir. Kesme küfeki taştan inşa edilen çesmenin sivri kemerli sade ön cephesinde mermer ayna taşı ve iki farklı döneme ait tamir kitabesi yer almaktadır. Kemer üzerinde bulunan ve ortasında Sultan Abdülmecid Han' a ait tuğra bulunan on dört satırlık tamir kitabesi 1841 yılında Sultan Abdülmecit'in annesi Bezmiâlem Sultan tarafından yaptırılan onarımda konulmuştur. Zaman içinde yıpranan çesme 1907 yılında Serfûrû Hanım tarafından ikinci kez onartılmıştır.

Yapılan bakım-onarım ile; çesmede uygun mekanik ve kimyasal yöntemlerle bitki ve yüzey temizliği ve gerekli yerlerde plastik onarımları yapılmıştır. Kitabelerinde altın varak çalışması tamamlanan çesme, yeniden suyunu kavuşturulmuştur.

Bezmiâlem Valide Sultan Tamir Kitabesi (Hicri 1257):

Şehinşâh-ı cihânın mâderidir menbâ'ül-eshâk / Cenâb-ı Bezm-i Âlem nâm sultân-ı meâlif-şân / O Sultân-ı kerem-ünvânın el-hak meşreb-i pâkin / Hudâ kılmış cihânda cûy-bâr-ı lutf-ı bî-pâyân / O kim dârüssaâde ağası Abdullâh Ağa'dır / Esâs-ı çeşme-sâra devr-i sâbıkda koyan bünyân / Velâkin sonra ezmanın mürûruyle reh-i âbî / Harâb oldukda suya çekdi hasret nice dem atışân / Edip bu çeşmeyi ihyâya fermân kethüdâsına / Yapıldıkda bu semtîn halkı oldu cümleten şâdân / İlâhî! Vâlide Sultân ile Abdülmecid Hân'ı / Müdâma eyle sîr-âb-ı zülâl-i şevket ü ünvân / Güher-senc oldu Zîver feyz-i hâmemle bu târîhm / Bu ayn-ı pâkî cârî etdi vâlâ mâder-i hâkân

Serfûrû Hanım Tamir Kitabesi (Hicri 1325):

Merhûme Saraylı Serfûrû Hanım'a
Vesîle-i rahmet olmak içün ihya idildi
[Fî Zilka'de 1325]

Tuğra
Abdülmecid Han bin Mahmud Han
Muzaffer daima

Balat

Yapılıs Tarihi:
Bilinmemektedir.

Ali Yazıcı Camii Çesmesi

Cesme; Ali Yazıcı Camii'nin Mürselpasa Caddesi'ne bakan cephesinde yer almaktadır. Kitabesi bulunmayan cesmenin, Fatih Sultan Mehmet tarafından yaptırılan, 19. yy da ihya edilen Ali Yazıcı Camii ile birlikte inşa edildiği düşünülmektedir. Klasik üslupta kesme taştan inşa edilen duvar cesmesinin, ön cephesinde bir sivri kemer ve kemerin her iki tarafında birer gülbezek motifli yer almaktadır.

Restorasyon çalışmaları kapsamında kemer üzeni seviyesine kadar zemin kötü altında kalan çeşme, itinalı araştırma kazısı yapılarak açığa çıkarılmıştır. Yapıyı zemin seviyesine yükseltmek için taşları numaralandırılarak sökülmesi ve yeniden örülmüştür. Cephelede bütünleme ve derz onarımları yapılmış, özgün kurna taşı onararak mekanik ve kimyasal yöntemlerle temizlenmiştir. Sivri kemer üstünde yer alan oymalı tac kısmı devam ettirilerek tamamlanmıştır. Cesmenin tesisat imalatları tamamlanarak suyuna kavuşturulmuştur.

Dervişali

Yapılış Tarihi: 1772

Alışah Efendi Çesmesi

Cesme, Alışah Sokakı üzerinde yer almaktadır. Alışah Efendi tarafından 1772 yılında yaptırılmış olup 1900 yılında Hacı Atıyye Hanım tarafından oğlu Hacı Raif Bey'in ruhuna ithafen onarılmıştır. Cesme dikdörtgen planlı ve haznelidir.

Restorasyon çalışması kapsamında; özgün olmayan niteliksiz onarımlar cesmeden uzaklaştırılmış, kimyasal ve mekanik yöntemlerle temizlik yapılarak cephe duvar örgüsü açığa çıkarılmıştır. Zarar görmüş kısımlarında tas-tuğla bütünlemesi ve derz onarımları yapılmıştır. Haznesi temizlenen cesmenin çatısı yenilenerek alaturka kiremit ile örtülmüştür. Zaman içerisinde zarar görmüş kitabeleri onarılmış, renklendirme ve altın varak çalışması yapılmıştır. Çevre düzenlemesi tamamlanan cesme yeniden suyuna kavuşturulmuştur.

İnsa Kitabesi (Hicrî 1185):

Rumeli kuzâtinin ser-levha-i yemîni iken dâr-ı bekâyâ intikâl eden Ali Şâh Efendi merhûmun sülûs-i mâlîndan cârî mâ'î lezîz hayratıdır. Ruhuna el-Fâtîha [M.1772]

Tamir Kitabesi (Hicrî 1318):

Mahdûmu merhûm Hacı Raif Bey'in rûhuna vesîle-i Fâtîha olmak üzere bâniye-i sâniyesi Hacı Atıyye Hanım tarafından ta'mir etdirilmiştir.[M. 1900]

Haseki Sultan

Yapılıs Tarihi: 1699

Amcazade Hüseyin Paşa Çeşmesi

Darüssıfa Sokakı üzerinde yer alan çeşmenin iki adet kitabesi bulunmaktadır. Çeşmenin ön cephesinde, sivri kemer üzerinde yer alan inşaa kitabesinden Köprölü Mehmed Paşa'nın küçük karesi Hasan Ağa'nın oğlu Sadrazam Hüseyin Paşa tarafından 1699 yılında ihya edildiği anlaşılmaktadır. Sivri kemer içerisine konulan üç satırlık tamir kitabesinde ise Sultan Gazi II. Abdülhamid Han tarafından 1901 yılında onarıldığı bilgisine ulaşılmaktadır. Kesme taştan inşa edilmiş olan çeşme; büyük bir hazneye sahiptir.

Klasik üslupta inşa edilen çeşmenin onarım çalışmaları kapsamında; uygun mekanik ve kimyasal yöntemlerle bitki ve yüzey temizliği, kitabelerinde ise zemin renklendirmesi ile altın varak çalışması yapılmıştır.

İnşaa Kitabesi (Hicri 1110):

Menba'ü'l-İhsân o sadr-ı kâim-rân / Ol cihânın eltaf ü eşrefi
Ya'nî hem-nâm-ı Hüseyin-i Murtezâ / Ümmetin hem müşfikî hem müsaîfî
Emr edip bu çeşmenin ihyâsına / Halkda gördükte bu tab'-ı sâfî
Ola eyyâm-ı şerîfinde onun / Dem-be-dem nâr-ı dalâlet mantıkî
Fethi-i bende dedi târihini / Çeşme-i aynü'l-hayât-ı âsâfî"

Tamir Kitabesi (Hicri 1319):

Zînet-i eîzâ-yı makâm-ı mu'allâ-yı hilâfet-i
İslâmiyye ve erîke-pîrâ-yı saltanat-ı senîyye-i
Osmanîyye es-Sultân ibnû's-Sultân, es-Sultân
el-Gâzî Abdülhamid Hân-ı sâni Hazretleri taraf-ı
eşreflerinden işbu çeşme bin üç yüz on dokuz senesi
Rebiülevvelinde ta'mir ve inşâ edilmiştir.

Sehsuvar Bey

Yapılıs Tarihi: 16. yy

Behram Çavuş Çesmesi

Cesme, Kumluk Sokağı ile Kadirga Limanı Caddesi'nin kesiştiği köşede, Kumkapı Behram Çavuş Camii'nin kuzeyinde yer almaktadır. Kumkapı Behram Çavuş Camii, 1595 yılında Sadrazam Sokullu Mehmet Paşa döneminde Çavuşbaşı olan Behram Ağa tarafından inşa ettirilmiştir. Kitabesi olmayan, klasik dönem özellikleri gösteren çeşmenin de cami ile birlikte inşa edildiği düşünülmektedir. Küfeki taş örgülü çeşme, tek yüzlü olup haznelidir.

Restorasyon çalışmaları kapsamında çeşmede ayna taşı ve çevresindeki niteliksiz ekler kaldırılarak aslına uygun olarak küfeki taşı ile duvar örülmüştür. Ayna taşı, kurna ve oturma sekileri mekanik ve kimyasal yöntemlerle temizlenmiştir. Çatı döşemesinde yer alan niteliksiz çimento esaslı malzeme raspa edilmiş ve üst örtü traverten taş ile kaplanmıştır. Tesisatı yenilenen çeşme suyuna kavuşturulmuştur.

Seyyid Ömer

Yapılıs Tarihi: 17. yy

Bekir Paşa Çesmesi

Bekir Paşa Cesmesi, Hüseyin Kazım ile Yoncalı Sokağı'nın kesisiminde yer almaktadır.

Kitabesi günümüze ulaşamayan cesmenin, Bekir Paşa Camii yakınında bulunması ve 17. yüzyıl dönem özelliklerini göstermesi sebebiyle cami ile aynı dönemde yapıldığı düşünülmektedir.

Kesme küfeki taştan, akce gecmez derzli şekilde inşa edilen çeşme hazneli ve üçgen plana sahiptir. Cesmenin sivri kemerli sade ön cephesinde iki adet gülbezek motifi yer almaktadır. Motiflerden biri sivri kemerli nişin kilit taşı üzerinde, diğeri ise niş içerisindeki kas kemerli kabartma içinde bulunmaktadır.

Yapılan bakım-onarım çalışmaları ile çeşmede uygun mekanik ve kimyasal yöntemlerle bitki ve yüzey temizliği, gerekli yerlerde plastik onarımlar yapılmıştır. Daha önceki onarımlarda yapılan nitelsiz sıva cepheden uzaklaştırılarak özgün malzemeye yeniden yapılmıştır.

Onarımları tamamlanan çeşme, suyuna kavuşturulmuştur.

Yavuz Sultan Selim

Yapılıs Tarihi:
Bilinmemektedir.

Çırakçı Sokağı Çesmesi

Cesme, Çırakçı Cesmesi Sokakı ile Fodlacı Sokakı'nın kesiştiği kösede yer almaktadır. Kitabesi olmadığından inşa tarihi ve yaptıranı hakkında bir bilgi bulunmamaktadır. Genel olarak sade bir görünüme sahip olan çeşme; kesme taştan inşa edilmiş olup ön cephesinde yuvarlak bir kemer ve ayna taşı yer almaktadır.

Restorasyon çalışmaları kapsamında zemin kötü altında kalan çeşme, itinalı bir şekilde yapılan araştırma kazısıyla açığa çıkarılmış ve zemin seviyesine yükseltilmiştir. Cepheye yüzey temizliği, gerekli alanlarda bütünleme ve derz onarımları yapılmış, günümüze ulaşmayan mermer kurna taşı yeniden üretilip yerleştirilmiştir. Üst örtüdeki nitelsiz onarımlar uzaklaştırılmış ardından traverten taş kaplama ile yenilenmiştir. Çevre düzenlemesi yapılan çeşme suyuna kavuşturulmuştur.

Balat

Yapılıs Tarihi:
Bilinmemektedir.

Cesme, Corbacı Çesmesi Sokagı üzerinde yer almaktadır. Kitabesi olmadığından yapım yılı ve banisi hakkında bir bilgi bulunmamaktadır. Klasik Dönem mimarisini yansıtan çeşme tas-tuğla duvar örgü sistemine sahip olup ön cephesi kesme taştır.

Restorasyon çalışması kapsamında; zaman içerisinde yol seviyesi altında kalan kısım itinalı araştırma kazısı ile açığa çıkarılmıştır. Bitki ve yüzey temizliği yapılan çeşme niteliksiz müdahalelerden arındırılmış, zarar görmüş kısımlarında ise tas-tuğla bütünlemesi ve derz onarımları yapılmıştır. Çesmenin özgün mermer ayna taşı mekanik ve kimyasal yöntemlerle temizlenmiş, günümüze ulaşamayan kurna ve sekileri aslına uygun olarak yeniden imal edilmiştir. Üst örtüsü yenilenen çeşmenin tesisat imalatları tamamlanarak suyuna kavuşturulmuştur.

Hırka-i Şerif

Yapılıs Tarihi: 1889

Çorlulu Ali Paşa Çeşmesi (Hırkai Şerif)

Cesme, Akseki Camii Sokakı üzerinde, Akseki Camii karşısında yer almaktadır. İnşa kitabesi bulunmadığından yaptıranı hakkında bir bilgi bulunmamaktadır. Yalnızca cesme nisi üzerinde yer alan iki satırlık tamir kitabesinden Vezir-i azam Corlululu Ali Pasa tarafından 1889 yılında tamir ettirildiği anlaşılmaktadır. Cesme, duvar cesmesi özelliğindedir. Tek yüzlü cesme sade bir görünüme sahip olup dörtgen cephesinin her iki yanında küfeki tasta yapılmış pilastrlar bir nis oluşturmakta ve nis içinde köseleri gülbezek motifli mermer bir ayna taşı yer almaktadır.

Yapılan bakım-onarım çalışmaları kapsamında, cesmede bitki ve yüzey temizliği yapılmış, sıvalı bölümü yenilenmiştir. Günümüze ulaşmayan kurnası ise aslına uygun bir şekilde yeniden imal edilmiş, cesme suyuna kavuşturulmuştur.

Tamir Kitabesi (Hicri 1307):

Çorlulu Ali Paşa-yı vezîr-i a' zam
Yapdı bu aynı çü selsâl-i İrem

Âb-ı Kevserden içip teşneler olsun sır-âb
Suyu akdıkça bula Hazret-i bânîsi kerem

Mevlanakapı

Yapılıs Tarihi: 17 yy.

Hacı Evliya Çesmesi

Mevlanakapı Caddesi ile Hacı Evliya Camii Sokağı kesişiminde yer alan Hacı Evliya Cesmesi, karşısında bulunan cami ile birlikte Seyhülkurra ve Padisah İmamı Evliya Mehmed Efendi tarafından 17. yüzyılda inşa ettirilmiş; kitabesine göre Sultan II. Mahmud tarafından 1838 yılında tamir ettirilmiştir. Kare planlı hazneye sahip olan çeşme, kesme taştan akçe gecmez teknikle klasik üslupta inşa edilmiştir. Ön cephesinde sivri kemerli niş içinde mermer ayna taşı ve iki adet sivri kemerli taslık nişi bulunmaktadır. Zaman içinde yol kotunun yükselmesiyle cesmenin kurna ve seki tasları yol kotunun altında kalmıştır.

Restorasyon çalışmaları kapsamında; konumu itibarı ile dar bir yol ağzında bulunan ve arac sirkülasyonu sebebiyle hasar gören cesmenin, tüm ısıclık değeri korunarak güvenli bir konuma taşınmasına Koruma Kurulu onayıyla karar verilmiştir. Üzerindeki nitelsiz sıva ve muhdes çatı örtüsü kaldırılan ve kütesel aynı zamanda statik olarak da iyi durumda olan çeşme, temel seviyesinden kesilerek vinc yardımıyla, doğrultusu değiştirilmeden üst kota ve zarar görmeyecek şekilde üç metre geriye taşınmıştır.

Tasınan cesmenin cephe ve mermer yüzeylerinde temizlik çalışması yapılmış, eksik parçalar geleneksel malzeme ile tamamlanmıştır. Çevre düzenlemesi yapılan çeşme suyuna yeniden kavuşturulmuştur.

Tamir Kitabesi (Hicri 1253):

Hazret-i Sultân Mahmûd-ı meğâzi-pîşenin / Baş İkbâlî olan hüsn-i melek Cevrî-sıfât
Eyleyip bu çeşmenin ta'mirine sarf-ı nukûd / Rûh-ı pâk-ı evliyâyâ eyledi bahş-i hayât
Sû gibi ezberlesin târihini dil-teşnegân / Mâ'-i Zemzem'dir içün nev çeşmeden Âb-ı Hayât

Zeyrek

Yapılıs Tarihi:
Bilinmemektedir.

Hacı Hasan Camii Çesmesi

Hacı Hasan Camii Çesmesi; Hasan Baba Sokakı ile Parmaklık Sokakı kesisiminde yer almaktadır. Çesmenin 16. yüzyıla tarihlenen Hacı Hasan Camii ile birlikte inşa edildiği düşünülmektedir. Çesme dikdörtgen planlı olup almasık duvar örgülü bir hazneye sahiptir. Ön cephesi kesme taştan olan çesmenin iki kenarında duvar hizasına kadar devam eden kare planlı iki ayak yer almakta olup sivri kemer üzerinde bulunan mermer kitabesi çesmeye sonradan eklenmiştir.

Klasik üslupta inşa edilen çesmenin onarım çalışmaları kapsamında; uygun mekanik ve kimyasal yöntemlerle bitki ve yüzey temizliği yapılmıştır.

İnşa Kitabesi:
"Ve cealna minel mal kulle şey'in hayy"

Yedikule

Yapılıs Tarihi:
Bilinmemektedir.

Hacı Piri Sokağı Çesmesi

Cesme; Hacı Piri Sokağı üzerinde, Hacı Piri M. Efendi Camii (Leylek Yuvası Camii) karşısında yer almaktadır. Kitabesi olmadığından yapım yılı ve banisi hakkında bir bilgi bulunmamaktadır. Osmanlı dönemi klasik üslup özelliklerini taşıyan çeşme hazneli olup sade bir görünüme sahiptir. Sivri kemer içerisinde konumlanmış iki adet tas yuvası bulunmaktadır.

Restorasyon çalışmaları kapsamında yol kotu altında kalan cesmede kazı çalışması yapılarak özgün kurnası ve temelleri açığa çıkarılmıştır. Cesmenin cephelerinde bulunan cimento esaslı özgün olmayan örgü kaldırılarak özgün malzeme ve harcla yeniden örülmüştür. Çevre düzenlemesi tamamlanan cesmenin tesisatı bağlanarak suyuna kavuşturulmuştur.

Molla Gürani

Yapılıs Tarihi: 18. yy

Hacı Seyyid Ahmed Ağa Çeşmesi

Muratpaşa Sokağı üzerinde yer alan çeşme, kitabesinden anlaşıldığı üzere Hacı Seyyid Ahmet Ağa tarafından 1749 yılında yaptırılmıştır. Ayna taşı barok üslupta oymalı ayna taşı bulunmaktaydı. 1969 yılında komşu parselinde gerçekleşen hafriyat çalışması sırasında yıkılan çeşmenin betonarmeden kötü bir taklidi yapılmış, sonrasında yeni yapılan çeşme uygun görülmediği için o da yıkılarak yerine tekrar betonarme bir çeşme inşa edilmiştir. Yeni inşa edilen çeşmenin özgün kalan parçaları kullanılmış ancak barok oymalı özgün ayna taşı tamamen kaybolmuştur. Ayna taşı yerine sadece oyma düzenindeki motifler çizim olarak kazınmıştır. İki sütun ve dört satırdan oluşan özgün kitabesinden de yalnızca iki sütun ve iki satırlık kısmı günümüze ulaşabilmektedir.

Yapılan Restorasyon çalışmaları kapsamında; kot altında kalmış betonarme çeşme tamamen kaldırılarak Koruma Kurulu onaylı projesine göre yeniden iki sıra tuğla hatıllı taş duvarla inşa edilmiştir. Özgün mermer parçaları kullanılarak eksik parçalar aynı malzeme ile tamamlanmıştır. Barok ayna taşı yekpare mermer oyularak yeniden üretilmiştir.

Restorasyon çalışmaları tamamlanan çeşme suyuna kavuşturulmuştur.

İnsa Kitabesi (Hicrî 1163):

Hazret-i Ağa-yı dergâh-ı muallâ kim onun
Ayn-ı cûdî halkı sır-âb eyledi deryâ-misâl
Cümleden bu çeşme-i dil-cüyü tesbîtt etdi kim
Nûş edenler Selsebîlin aynını eyler hayâl

Nişanca

Yapılış Tarihi: 1591

Halil evgan eşmesi

Ceşme; Nişanca Hamamı Sokadı ile Molatası Caddesi'nin keşistiği ksede, Nişanca Hamamı'nın arkasında yer almaktadır. Halil evgan tarafından 1591 yılında kesme taştan inşa ettirilen ve klasik dönem özelliklerini taşıyan eser, besgen planlı olup st örtüsü piramidal formdadır. c yüzünde sivri kemerli ceşme nisi olan yapının orta aksındaki nisi icinde dört satırılık kitabesi, mermer ayna taşı ve her iki yanında birer adet sivri kemerli taş yuvası yer almaktadır.

Restorasyon alışmaları kapsamında st örtü ve cephelerde yer alan özgün taşlar korunarak temizlenmiş, bütünlüğünü yitirmis olan taşlar ise yenilenmiştir. Gerekli alanlarda derz onarımı ve bütünleme çalışmaları tamamlanmıştır. Günümüze ulaşamayan mermer kurna taşı ve oturma sekileri yeniden imal edilmiş; özgün kitabesinde temizlik, renklendirme ve altın varak çalışması yapılmıştır. Ceşmenin cevre düzenlemesi ve tesisat imalatları tamamlanarak yeniden suyuna kavuşturulmuştur.

İnşa Kitabesi (Hicri 1000):

Zill-i Hak Hazret-i Sultân Murd / Dver-i devr  şehinşh-ı zamân
Sırr'n-nş ala dn-i mlk / Kulları içre onun oldu ayn
Cümleden fahr-i ağayn-ı kirm / Ndir'd-dehr Halil-i evgn
Niyyet-i hlise ile oldu / Tlib  rğib-ı hayrât-ı hisân
Yapdı bu çeşmeyi cndan olup ol / Tlib-i hşn-i rız-yı Subhn
Bu Fedy dedi trhin onun / Ayn-ı İhsân-ı Halil-i evgn

Sümbül Efendi

Yapılıs Tarihi: 16. yy

Kaid Mustafa Ağa Çesmesi

Cesme, Hacı Hamza Mektebi Sokakı üzerinde yer almaktadır. Kitabesinden 1570 yılında Kaid Mustafa Ağa tarafından yapıldığı anlaşılmaktadır. Cesmenin batısına bitişik şekilde çift yönlü tonozla sahip bir su haznesi bulunmaktadır. Tonozlu yapının ne tür bir yapının parçası olduğu net olarak bilinmemektedir. Uzman danışmanlar eşliğinde yerinde yapılan inceleme ile yapı izleri değerlendirilmiş, tonozlu yapının Osmanlı Dönemi'nde yapılmış bir su haznesi olduğu ve bitişigindeki cesmeden daha erken tarihli olduğu ifade edilmiştir. Cesmenin ön cephesinde sivri kas kemerli nis içinde mermer bir ayna taşı ve bunun üzerinde bir kitabesinin bulunduğu bilinmektedir. Kitabesi günümüze ulaşamamış ancak eski fotoğraflarda görülebilmektedir.

Restorasyon çalışmaları kapsamında, cesmenin yol kotu altında kalmış olan mermer kurnası ortaya çıkarılarak cesmenin ön cephesi yol kotu üstünde olacak şekilde yükseltilmiştir. Cesmenin arka ve yan cephesindeki cimento harçlı moloz tas duvarlar sökülerek iki sıra tuğla hatıllı bir sıra moloz tas örgü ile yeniden örülmüştür. Tonozlu yapıdaki nitelsiz onarımlar ve sonradan açılan uygunsuz hazne kapısı kaldırılarak özgüne uygun şekilde onarımları yapılmıştır. Tonozlu yapının arka bölümünde araştırma kazısı yapılarak temel izlerine ulaşılmış ve bu doğrultuda duvar imalatları yapılmıştır. Statik olarak sorunlu olan üst örtüsü sağlamlaştırma yapılarak onarılmıştır. Restorasyonu tamamlanan cesme suyuna kavuşturulmuştur.

Kitabesi (Hicri 978):
Hazret-i Ağa Kaid Mustafa İbn-i Şuca
Bu mahalde eyledi kevser sebîl [1570 M.]

Seyyid Ömer

Yapılış Tarihi: 1745

Kapı Ağası İbrahim Ağa Çesmesi

Cesme, Seyyid Ömer Mahallesi, Mecitbey sokakı üzerinde yer almaktadır. Sultan I. Mahmut'un kapı ağası İbrahim Ağa tarafından 1745 yılında yaptırılan cesme hazneli olup dikdörtgen planlıdır. Cesmenin mermer kaplı ön cephesinde yer alan ayna taşı, natürmort motifleriyle süslü bir nis içerisine konumlandırılmış, bitkisel motiflerle bezenmiştir. Nis içinde iki sütun iki satırlık bir kitabe ile ayna taşı üzerinde "Ve sekâhum rabbuhum sarâben tahûrâ" yazılı ikinci bir kitabesi bulunmaktadır.

Restorasyon çalışmaları kapsamında cesmenin cephelerinde bulunan cimento esaslı niteliksiz müdahaleler kaldırılarak derzler yenilenmiş, temizlik, tamamlama gibi plastik onarım ve sağlamlaştırma çalışmaları yapılmıştır. Üst örtü tas kaplama besik çatı ile örtülmüş, yol kotu hizasında kalan kurnası kazı çalışması yapılarak ortaya çıkarılmıştır. Cesmenin ön cephesinde yer alan kitabe üzerinde zemin renklendirmesi ve altın varak çalışması yapılarak cesme yeniden suyuna kavuşturulmuştur.

Kitabesi (Hicri 1158):

Hân Mahmûd'un kapı ağası İbrahim Ağa
Bu hayrı etdi şimdi ta'mîr ola meşkûrdan
Târîh-i ta'mîrine teşne-i söyle ey Mukîm
Gel safâ ile su iç bu çeşme-i ma'mûrdan

Ayna taşı Kitabesi:

Ve sekâhum rabbuhum sarâben tahûrâ

Seyyid Ömer

Yapılıs Tarihi: 1744

Kethüda Mustafa Ağa Çesmesi

Kethüda Mustafa Ağa Cesmesi, Evliya Ata Sokakı üzerinde yer almaktadır. Cesmenin inşaa kitabesinden Silahtar Kethüdası Mustafa Ağa tarafından 1744 yılında yaptırıldığı, dört satırlık tamir kitabesinden ise 1856 yılında Saraylı Râhi Kamer Hanım tarafından onarıldığı anlaşılmaktadır. Klasik üslupta inşa edilen çeşme dikdörtgen planlı olup haznelidir.

Onarım çalışmalarında çeşme üzerindeki toprak dolgu kaldırılarak özgün seviyeye ulaşılmıştır. Hazne içi temizlenerek mevcut çatlaklarda güçlendirme, cephelerde ise uygun mekanik ve kimyasal yöntemlerle bitki ve yüzey temizliği yapılmıştır. Özgün kurnası yol kotu altında kalan cesmenin en az müdahale ile işlevselliğini sağlamak amacıyla yekpare mermerden bir kurna imal edilmiştir.

Cesmenin sivri kemeri üzerinde yer alan iki kitabesinde temizlik yapılarak eksik kısımları uygun teknikle tamamlanarak, zemin renklendirmesi ve altın varak çalışması yapılmış, çeşme suyuna kavuşturulmuştur.

İnşa Kitabesi (Hicri 1157):
Sâhibü'l-hayrât sâbıkan Silahtar
Kethüdâsı merhûm Mustafa Ağa'nın
rûhu şâd ola

Tamir Kitabesi (Hicri 1273):

Sânîyen ta'mîr ile revnak bulup oldu ihyâ
Harâb durur iken hayli müddet çeşme-i zîbâ
Nûş idenler Fâtîha bahş etsin rızâenillâh
Merhûme Saraylı Râhî Kamer Hanım'ın cânına

Aksaray

Yapılıs Tarihi:
Bilinmemektedir.

Küçük Langa Caddesi Çesmesi

Cesme; Sah-u Geda Camii yakınında, Küçük Langa Caddesi üzerinde bulunmakta olup kitabesi olmadığından inşa tarihi ve yaptıranı hakkında bir bilgi bulunmamaktadır. Almasık duvar örgülü cesme, hazneli olup kare planlıdır.

Restorasyon çalışmaları kapsamında; muhdes ve nitelsiz müdahaleler cesmeden arındırılmıştır. Bitki ve yüzey temizliği ardından derz onarımları ve eksik bölümlerinde taş-tuğla bütünlemeleri yapılmıştır. Kaldırım kotu altında kalan özgün kurna ve ayna taşı açığa çıkarılmış, mevcut olmayan oturma sekileri yeniden imal edilmiştir. Catısı yenilenen cesmede çevre düzenleme çalışmaları yapılarak suyuna kavuşturulmuştur.

Nisanca

Yapılıs Tarihi: 15. yy

Türkeli Caddesi üzerinde yer alan Nisancı Mehmet Paşa Camii'nin avlunun kuzeybatı ve güney duvarlarında olmak üzere iki adet çeşme bulunmaktadır. Cami, 1475 yılında Fatih'in son sadraza-ını Eski Nisancı Karamanlı/Karamani Mehmet Paşa tarafından inşa ettirilmiştir. Kuzeybatı avlu duvarı üzerinde yer alan çeşmenin kitabesi bulunmamakta olup cami ile beraber yaptırıldığı düşünülmektedir. Çeşme, klasik dönem üslubunda inşa edilmiş bir duvar çeşmesidir.

Yapılan bakım-onarım çalışmaları kapsamında; çeşme yüzeylerinde cimento esaslı niteliksiz müdahaleler itinalı bir şekilde raspa edilerek alınmış, özgün malzemeler ile horasan harcı sıva yapılmıştır. Bitkilerden arındırılan çeşmenin, mermer ayna taşı ve kurnasında temizlik çalışmaları tamamlanarak çeşme suyuna yeniden kavuşturulmuştur.

Nişanca

Yapılış Tarihi: 15. yy

Nişanca Mehmet Paşa Camii esmesi

Türkeli Caddesi üzerinde yer alan Nişancı Mehmet Paşa Camii'nin avlunun kuzeybatı ve güney duvarlarında olmak üzere iki adet çeşme bulunmaktadır. Cami, 1475 yılında Fatih'in son sadraza-ını Eski Nişancı Karamanlı/Karamani Mehmet Paşa tarafından inşa ettirilmiştir. Güney avlu duvarı üzerinde yer alan çeşmenin kitabesi bulunmamakta olup cami ile beraber yaptırıldığı düşünülmektedir. Çeşme, klasik dönem üslubunda inşa edilmiş bir duvar çeşmesidir.

Yapılan restorasyon çalışmaları kapsamında; çeşme yüzeylerinde cimento esaslı niteliksiz müdahaleler itinalı bir şekilde raspa edilerek alınmış, özgün malzemeler ile plastik onarımları yapılmıştır. Bitkilerden arındırılan çeşmenin, mermer ayna taşı ve kurnasında temizlik çalışmaları tamamlanmıştır. Tesisatı yenilenen çeşme yeniden suyuna kavuşturulmuştur.

Atikali

Yapılış Tarihi: 1702

Seyyid Ali Efendi Çesmesi

Cesme, Beyceğiz Fırını Sokağı üzerinde Seyh Hamza Tekkesi haziresinin yanında yer almaktadır. 1702 yılında Seyyid Ali Efendi tarafından kesme tastan ve sivri kemerli olarak inşa ettirilmiştir. Duvar cesmesi olan cesmenin sivri kemerinin üzerinde dört satırlık kitabesi bulunmaktadır.

Restorasyon çalışması kapsamında; zaman içerisinde yol seviyesi altında kalan kısım itinalı araştırma kazısı ile açığa çıkarılmıştır. Yapıyı zemin seviyesine yükseltmek için taşları numaralandırılarak sökülmesi ve yeniden örülmüştür. Cephelerde bütünleme ve derz onarımları yapılmıştır. Cesmenin özgün mermer ayna taşı ile kurnası mekanik ve kimyasal yöntemlerle temizlenerek onarılmış, günümüze ulaşmayan sekileri ise aslına uygun olarak yeniden imal edilmiştir. Tesisat imalatları tamamlanan çeşme suyuna kavuşturulmuştur.

İnşa Kitabesi (Hicrî 1113):

Rûhuna Seyyid Ali Fâzılın
Yapdılar bu çeşmeyi ba'de'l-vefât
Oldu cârî âleme mâ'î tahûr
Menba'î tâ haşre dek bula sebât
Âb-ı Kevserden nişândır güyiyâ

Sâhibine vere Hak fevz ü necât
Hak bu kim ayn-ı hayâtın aynıdır
Ayn-ı cennetde bula aynü'l-hayât
Cedd-i vâlâsı şefaât eyleyip
İçip havzından sir-âb-ı tayyibât
Müstakimâ yaz onun târîhini
Çeşme-i Seyyid Ali aynü'l-hayât [M. 1702]

Küçük Ayasofya

Yapılıs Tarihi: 16. yy

Sokullu Mehmed Paşa Camii Çesmesi

Cesme; Şehit Cesmesi Sokakı ile Şehit Mehmetpaşa Yokusu'nun kesisiminde, Sokullu Mehmet Paşa Camii'sinin (1572) batı köşesinde yer almaktadır. Kitabesi bulunmayan cesmenin camii ile birlikte inşa edildiği düşünülmekte olup dikdörtgen planlı ve üç cephelidir.

Restorasyon çalışmaları kapsamında; muhdes ve nitelsiz müdahaleler cesmeden arındırılmış ve kaldırım kotu altında kalan cesmede kazı çalışması yapılarak özgün kota ulaşılmıştır. Bitki ve yüzey temizlik çalışmalarının ardından eksik bölümlerinde tas-tuğla bütünlemeleri yapılmıştır. Cesmenin mermer kurnasında ve seki tasındaki eksik bölümleri tamamlanmıştır.

Cevre düzenlemesi yapılan cesme yeniden suyuna kavuşturulmuştur.

Cibali

Yapılıs Tarihi:
Bilinmemektedir.

Tepedelen Çesmesi

Tepedelen Çesmesi; Tepedelen Aralığı üzerinde yer almakta olup kitabesi olmadığından inşa tarihi ve yaptıranı hakkında bir bilgi bulunmamaktadır. Almasık duvar örgülü çesme, hazneli olup kare planlıdır. İkiyüzlü olan çesmenin bir cephesi sivri kemerli olup tepe noktasında cicek motifli bir rozet yer almaktadır. Diğer cephesi ise sade, dikdörtgen görünümlü bir ayna tasına sahiptir.

Restorasyon çalışmaları kapsamında; muhdes ve nitelsiz müdahaleler çesmeden arındırılmıştır. Bitki ve yüzey temizliği ardından derz onarımları ve eksik bölümlerinde tas-tuğla bütünlemeleri yapılmıştır. Kaldırım kotu altında kalan özgün kurna ve ayna taşı açığa çıkarılmış, mevcut olmayan oturma sekileri yeniden imal edilmiştir. Catısı onarılan çesmede çevre düzenleme çalışmaları yapılarak suyuna kavuşturulmuştur.

Yedikule

Yapılış Tarihi: 1749

Tülbentçizade Çesmesi

Hacı Mustafa ismiyle de bilinen Tülbentçizade Çesmesi, Narlıkapı Çesmesi Sokakı ile Ali Efendi Sokakı'nın kesiştiği kösede yer almaktadır. Tamir kitabesinden Edirne müderrislerinden Hacı Mehmet Efendi'nin oğlu Hacı Mustafa tarafından 1749 yılında yaptırıldığı, 1902 yılında ise Sefika Hanım tarafından tamir ettirildiği anlaşılmaktadır. Osmanlı Klasik Dönem mimarisini yansıtan çeşme hazneli olup dikdörtgen planlıdır.

Restorasyon çalışmaları kapsamında, çeşmede otsu ve odunsu bitkiler temizlenmiş, cephe ve çatısındaki cimento esaslı niteliksiz malzeme ve onarımlar itinalı bir şekilde raspa edilerek kaldırılmış, kopan-kaybolan yüzeyler uygun malzeme ve tekniklerle onarılmıştır. Günümüze ulaşmayan kurnası ve seki taşları yeniden imal edilmiş ve çevre düzenlemesi yapılan çeşme suyuna kavuşturulmuştur.

Tamir Kitabesi (Hicri 1320):

Edirne müderrislerinden merhûm el-Hâc Mustafa bin el-Hâc Mehmed Efendi'nin sene 1162 [M. 1748-49] tarihinde binâ vü ihyâ eylediği çeşmelerden birisi İstanbul'da Aksaray civarında Kâtib Muslihiddin Mescidi ittisâlindeki ve diğeri işbu çeşme olup mütevellisi Şefika Hanım tarafından tamir ettirilmiştir. [M. 1902]

Molla Hürev

Yapılıs Tarihi:
Bilinmemektedir.

Vefa Meydanı Çesmesi

Cesme; günümüzde Katip Celebi Caddesi ile Azep Askeri Sokakı'nın kesiştiği kösede, İstanbul'un korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilmiş meydanlarından biri olan Vefa Meydanı'nda yer almaktadır. Kitabesi bulunmayan cesmenin inşaa tarihi ve yaptıranı hakkında bilgi bulunmamakta olup Fatih Sultan Mehmet tarafından yaptırılan Seyh Vefa Külliyesi'nin bir parçası olarak inşaa edildiği düşünülmektedir. Ön cephe kesme taş, yan cepheler ise moloz taş duvar örgülü olan çeşme, hazneli olup kare planlıdır.

Restorasyon çalışmaları kapsamında; muhdes ve niteliksiz müdahaleler çeşmeden arındırılmıştır. Bitki ve yüzey temizliği ardından cephelerde bulunan cimento esaslı malzemeler raspa edilmiş ve özgün taşlar ortaya çıkarılmıştır. Derz onarımları ve eksik bölümlerinde bütünlemeler yapılmıştır. Kısmi olarak kaldırım kotu altında kalan özgün kurna açığa çıkarılarak mevcut olmayan sekileri yeniden imal edilmiştir. Çevre düzenleme çalışmaları tamamlanan çeşme suyuna kavuşturulmuştur.

Atıkali

Yapılıs Tarihi: 16. yy

Mehmet Ağa Külliyesi Çesmesi

Cesme; Mehmet Ağa Hamamı Sokagı'nda yer almakta olup Mehmet Ağa Külliyesi'nin güneybatı avlu duvarı üzerinde bulunmaktadır. Habesi Mehmed Ağa tarafından 16. yy'da inşa edilen Mehmet Ağa Külliyesi'nin bir parçası olan cesmenin kitabesi günümüze ulaşamamıştır. Duvar cesmesi niteliğinde olan Mehmet Ağa Çesmesi moloz taştan inşa edilmiş olup kurna ve ayna taşı mermerdendir. Çesmenin arka cephesinde, cami avlusuna bakan tuğla kemerli iki niş bulunmaktadır.

Restorasyon çalışmaları kapsamında; çesme cephesinde bitki ve yüzey temizliği ve derz onarımları yapılmıştır. Mermer ayna ve kurna taşı niteliksiz müdahalelerden arındırılmış, gerekli bölümlerde bütünleme yapılarak onarımları tamamlanmıştır. Avlu duvarı üzerinde bulunan beton kaplı tas harpustası statik olarak kötü durumda olduğundan özgün malzemeler ile yenilenmiştir. Çevre düzenlemesi yapılan çesme yeniden suyunu kavuşturulmuştur.

Balat

Yapılıs Tarihi:
Bilinmemektedir.

Vezir-i Azam Ali Paşa Çesmesi

Cesme, Köroğlu Sokakı üzerinde yer almaktadır. Kitabesi olmadığından yapım yılı ve banisi hakkında herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Vezir-i Azam Ali Paşa Çesmesi olarak anılan çeşme Gec Osmanlı Dönemi mimari özelliklerini barındırmaktadır. Set duvarı üzerinde yer alan çeşmenin cephesi tamamen mermer kaplıdır. Hazneli çeşmenin hazne kapağı çeşme ile aynı cephe üzerindedir.

Cesmenin üst kısmı dışa taşkın şekilde payandalarla taşınmaktadır. Cesmenin musluğu, tepe noktası lale motifiyle sonlanan oryantalist biçimlenişe sahip bir kemer içinde yer almaktadır. Cephenin her iki kenarında plastirlar ve üst bölümündeki konsol üzerinde kabartma süslemeler yer almaktadır.

Restorasyon çalışması kapsamında; zaman içerisinde yol seviyesi altında kalan özgün kurna ve yer döşemesi itinalı araştırma kazısı yapılarak açığa çıkarılmış, eksik bölümleri tamamlanmıştır. Bitki ve yüzey temizliği yapılan çeşme niteliksiz müdahalelerden arındırılmış, mekanik ve kimyasal yöntemlerle temizlenmiştir. Üst örtüsü onarılan ve çevre düzenlemesi tamamlanan çeşme yeniden suyunu kavuşturulmuştur.

**2019-2023 yılı
Bakım-Onarım ve Restorasyonu
Tamamlanan Çesmeler**

Seyyid Ömer

Yapılış Tarihi: 1622-23

Abbas Ağa Çesmesi

Cesme, Seyyid Ömer Mahallesi'nde, Eski Vezir Sokağı ile Eski Vezir Aralığı'nın kesiştiği kösede yer almaktadır. Genc Osman'ın bendelerinden Abbas Ağa tarafından 1622-23 yılında yaptırılmıştır.

Cesme, haznesiz olup tek yüzlüdür. Sade görünümlü ve sivri kemerlidir. Kesme tas örgülü cesmenin ayna taşı ve kurna taşı mermerdir. Zamanla yol seviyesinin altında kaldığından günümüzde basamaklarla erişilmektedir. Cesmenin temizliği yapılarak eksik parçaları tamamlanmış ve çevre düzenlemesiyle birlikte suyuna kavuşturulmuştur.

Kitabesi (Hicri 1032):

Halîfe-i Hân Osmân ya'nî kim Abbâs Ağa / Rûhu içün su getirdi edip mâ'î hayra tebdil
Mustafâ Ağa delîl oldu bu binâ-yı çeşmeye / Râh-ı Hakda bânî vü binâya Hızr olsun delil
Suyunu her nûş eden bünyâda dedi târihin / Çeşme-i Abbâs'dır yâ âbî ayn-ı selsebil

Cibali

Yapılıs Tarihi: 1569

Akağası Haydar Paşa Çesmesi

Cesme, Haydar Yokusu Sokağı ile Haydar Caddesinin kesiştiği noktada Divittar Keklik Mehmet Efendi (Kaptan Paşa) Camii'nin karşısında yer almaktadır. Bozcaadalı Hasan Hüsnü Paşa tarafından 1569 yılında yapılmıştır. Tarihi kaynaklarda cesmenin; cami, hamam ve medreseden oluşan bir külliyein parçası olduğu belirtilmektedir. Haznesi bulunmayan cesmenin cepheleri kesme taştan yapılmıştır. Klasik üslupta inşa edilen cesmenin ön cephesinde, profilli silme ile çevrelenmiş dilimli kas kemerli nis bulunmaktadır. Nis içerisinde mermer ayna taşı ve dört satırlık sülüs hat ile yazılmış inşa kitabesi bulunmaktadır.

Belediyemizce gerçekleştirilen restorasyon çalışmaları kapsamında, cesme iç duvarına köklenmiş odunsu bitkiler temizlenmiş, cephe ve çatısındaki çöğunluğu cimento esaslı niteliksiz malzeme ve onarımlar itinalı bir şekilde raspa edilerek kaldırılmış, kopan-kaybolan yüzeyler uygun malzeme ve tekniklerle onarılmıştır. Kot altında kalan özgün kurnası ve günümüze ulaşmayan seki taşları ise yol kotu seviyesinde yeniden üretilerek, cesme suyuna kavuşturulmuştur.

Kitabesi (Hicri 977):
Âsaf-ı sâni o Haydar Paşa
Yapdı bu çeşme-i niğû revan-ı dil-cû
Önüne gelene dir târih ci
Mâ Hasan ile Hüseyin aşkına sû

Silivrikapı

Yapılış Tarihi: 1737

Ali Ağa Çesmesi

Cesme, Silivrikapı Mahallesi'nde, Meseli Mescit Sokakı ile Yeni Cesme Sokakı'nın kesiştiği köselede yer almaktadır. 1737 yılında Sultan I. Mahmud'un annesi Saliha Sultan'ın Başağası Ali Ağa tarafından yaptırılmıştır. Bu sebeple çeşme Başağa Çesmesi olarak da bilinmektedir.

Cesmenin küfeki kesme tas ile örülmüş olan ön cephesinde, kemerin kilit taşı üzerinde kabartma gül motifi, kemerin hemen üstünde kitabe, onun üzerinde yer alan alınlıkta ise bos bir madalyon bulunmaktadır. Bahsi geçen madalyonda Sultan I. Mahmud'un tuğrası varken kazındığı izlerinden anlaşılmaktadır. Yümnî tarafından yazılan inşa kitabesi talik hat ile yazılmıştır.

Onarım çalışmaları kapsamında çeşmenin çatısında ve cephelerinde bulunan cimento esaslı niteliksiz müdahaleler ve zaman içerisinde çeşme üzerinde büyüyen odunsu bitkiler kaldırılarak üst örtüye kiremit döşenmiştir. Yapı cephelerinde plastik onarım çalışmaları yapılmıştır. Mevcut durumda kayıp olan sekiler ve kurna özgün haline uygun olarak yapıya eklenmiş ve çevre düzenlemesi yapılmıştır. Cesmenin kitabesinde zemin renklendirmesi ve altın varak çalışması tamamlanan çeşme yeniden suyunu kavuşturulmuştur.

Kitabesi (Hicrî 1150):

Mehd-i ulyâ gevher-i yektâ-yı dürc-i saltanat
Mâder-i Sultân Mahmûd-ı mekârim-intimâ
Sâyesinde pâdişâh-ı âlemin olmaktadır
Masdar-ı hayr u hisân [ü] menbâ'-ı cûd u atâ
Ol yegâne dürr-i bahr-i ismetin hüddâmı da
Olmada hayrâta sâ'î cehd edip subh u mesâ

Başağa ya'nî o hem-nâm-ı Alıyyü'l-Murtazâ
Fî-sebillillâh bu vâle çeşmeyi kıldı binâ
Hayrını makbûl sa'y ü himmetin meşkûr edip
Nice hayrâta muvaffak eylesin Bârî Hudâ
Tâkına tarh eyle Yümnî böyle bir târîh-i pâk
Âb-ı Kevser iç gellip ayn-ı Alî'den dâ'imâ

Hoca Gıyasettin

Yapılış Tarihi: 1813

Ali Efendi Çesmesi (Tavanlı Çesmesi)

Tavanlı adıyla da bilinen çeşme, Hoca Gıyasettin Mahallesi'nde, Tavanlı Çesme Sokakı ile Mehmet Paşa Camii Sokakı'nın kesiştiği köşede yer almaktadır. 1813 yılında Ruznâmecî Ali Efendi tarafından yaptırılmıştır. Çesmenin güney cephesine inşa edilmiş yapının, banisi Ali Efendi'ye ait bir türbe olduğu düşünülmektedir.

Çesme, hazneli olup kare planlıdır. Çesmenin ayna taşı ve kitabesi mermerden yapılmış ve ön cephede yuvarlak kemer içine alınmıştır. Kurul onaylı projesi doğrultusunda temizliği ve plastik onarımlarını yapılmıştır. Ayrıca hazne ve cephe yüzeylerindeki cimentolu sıvalar alınarak özgün malzeme ile yeniden sıvanmıştır. Çesme yeniden suyuna kavuşturulmuştur.

Kitabesi (Hicri 1228):

Bâkî olan O'dur
Sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât Büyük Ruznâmecî Kalemînin sâbıkâ başhalîfesi
merhûm ve mağfûr Ali Efendi Vakfının hayrâtıdır. Rûh-ı şerîfî için Fâtîha

Topkapı

Yapılıs Tarihi: 16. yy.

Arpa Emni Çesmesi

Cesme, Topkapı Mahallesi'nde, Bican Bağcıoğlu Yokusu üzerinde yer almaktadır. Kitabesi olmadığından inşa tarihi kesin olarak bilinmemekle beraber tipolojisinden 16. yüzyıla ait olduğu anlaşılmaktadır. Cesmenin tapu bilgileri incelendiğinde ise Kanuni Sultan Süleyman tarafından yaptırıldığı ve Halil Aga İbn-ı Hüsrev Vakfı'na ait olduğu tespit edilmiştir.

Cesme, haznesiz olup tek yüzlüdür. Yapıldığı dönemi yansıtan bir kas kemere ve dendanlı bir üst silmeye sahiptir. Kesme taş örgülü cesmenin ayna taşı ve kurna taşı ise mermerdir. Raspa ve temizliği yapılan cesmenin kurna bölümüyle beraber çevresi düzenlenerek suyuna kavuşturulmuştur.

Mevlanakapı

Yapılış Tarihi: 1891-92

Bâlâ Süleyman Ağa Külliyesi Çesmesi

Cesme, Mevlanakapı Mahallesi'nde, Tekke Maslağı Sokağı üzerinde Bâlâ Süleyman Ağa Camii karşısında yer almaktadır. Sultan II. Abdülhamid'in analığı Pirstü Kadın Efendi tarafından sebîl ve muvakkithane yapısı olarak 1891-1892 yılında inşa edilen yapının ön cephesinde bulunmaktadır.

Bâlâ Süleyman Ağa Külliyesi'nin önemli bir parçası olan cesme, barok üslubun nadide örnekleri arasındadır. Mermer oyma tekniği ince bir işçiliğe sahip tamamen mermerden inşa edilen cesmenin her iki yanında simetrik olarak üçer adet abdest musluğu yer almaktadır. Ayna taşı ve tac bölümü renkli taş kakma motifler ile bezenmiştir. Cesmenin üst bölümünde cephe boyunca devam eden hat yazıları mevcuttur.

Cesme üzerinde bulunan boya katmanları uygun bulunan mekanik ve kimyasal yöntemler kullanılarak temizlenmiş, eksik bölümler ve renkli taş kakmalar tamamlanmıştır. Cürüyen sacak bölümü yeniledikten sonra hat yazılarının konservasyonu yapılmıştır. Tesisatı yenilenen cesme arkasında bulunan sebîl ve muvakkithane yapısı ile birlikte onarımı yapılarak suyuna kavuşturulmuştur.

Kitabesi (Hicri 1309):

Gel oku besmele iç çeşmeden bir âb-ı ruh-efza
Dahi Elhamdülillah söyle eyle sünneti icrâ
Mükemmel oluyor hamd-ü senâ veche has evzânde
İde Hak illet-i atışa şifâ ender şifâ itâ
Çehârem kadını Abdülmecid Hanın Perestü nam
Kim anı bâis itdi böyle hayre Hazret-i Mevlâ
Bu hayre maksadı feyz almadır rûh-ı azizinden
Yapub bu çeşmeyi ayn-ı mürüvvet eyledi icrâ
Sebîl ile muvakkithane zeyn itmîş cenanheyân
Bu himmet eylemez mü zilcenaheyn olduğunu imâ

Okunsun Fâtîha rûh-ı mukaddeslerine pîrin"
Cenâb-ı Hacı Şeyh Ali mürşid-i dil-deryâ
Bu hayratın delilli Şeyh Mehmed Sa'deddin oldu
Kim odor post-nişini dergeh-i Bâlâ dil-ârâ
Şehid-i Kerbelâ aşkında câri selsebil âsâ
Kim içe bu duayı eylesün bâisine ifâ
Revan Şeyh-i merhumu idüb müstagrak-ı rahmet
Muammer eylesün bâislerin de Rabb-i bî-hemtâ
Kalender kaldırub yed sü-yî Hakka yaz bu târihi
Su iç mâ-i hayatın ayıdır bu çeşme-i Bâlâ

Balat

Yapılış Tarihi: Bilinmemektedir.

Balat Meydan Çesmesi

Balat Meydan Çesmesinin, kitabesi olmadığından inşa tarihi ve yaptıranı hakkında net bir bilgi bulunmamaktadır. Tarihi haritalarda çesmenin, balat deniz kenarında bulunan iskelelere giden yolların kesisiminde yer aldığı görülmektedir. Yakın bir tarihe kadar meydanda tekil halde bulunan çesme günümüzde Fatih devri âlimlerinden Yusuf Sucaeddin Anbari tarafından yaptırılan, Yusuf Sucaeddin Camii bahçesi içine alınmış ve bu sebeple Yusuf Sucaeddin Camii Çesmesi adıyla da anılmaya başlamıştır.

Osmanlı Dönemi çesmelerinden olan yapı; kesme küfeki tasından altıgen planlı olarak inşa edilmiştir. Büyük bir hazneye sahip olan çesmenin dört cephesinde birer çesme yer almaktadır. Yakın zamanda onarımı gerçekleştirilen, çevre kot düzenlemesi yapılan çesmenin kursun örtüsü de kaldırılmıştır.

Basit bakım onarım kapsamında muhtes ekler ve niteliksiz malzemeler çesmeden uzaklaştırılmış, tas yüzeylerdeki malzeme kayıpları uygun malzeme ve tekniklikle tamamlanmıştır. Cephelelerinde çevresel etkiler nedeniyle oluşan kirlenmeler-kararmalar mekanik yöntemlerle temizlenmiştir. Çatı onarımı da yapılan çesmenin çevresinde bitki temizliği yapılmış, muslukları yenilenmiş ve özgün görünümüne ve suyuna yeniden kavuşturulmuştur.

Haseki Sultan

Yapılış Tarihi: 1692-93

Besikcizade Çesmesi

Cesme, Haseki Sultan Mahallesi'nde, Topcu Emin Bey Sokağı üzerinde, Besikcizade Tekkesi'nin kuzey duvarında yer almaktadır. Tekke, 18. yüzyılda Naksibendiyye tarikatına mensup Besikcizade El-Hac Süleyman Efendi tarafından kurulmuştur. Kaynaklarda bilgisine ulaşılan ancak günümüzde yerinde bulunmayan 1692-93 tarihli kitabesinden cesmenin tekleden daha önce inşa edildiği anlaşılmaktadır.

Cesme, hazneli olup tek yüzlüdür. Kesme tas örgülüdür. Kitabenin iki yanında gülbezek rozetler olup sivri kemerlidir. Zamanla yol seviyesinin altında kalmış olan cesmeye günümüzde birkaç basamakla erişilmektedir. Cesmenin temizlik ve bakımı yapılmıştır.

Kitabesi (Hicrî 1104):

Teâlâillâh zehî ayn-ı âlî ab-ı hayat-efzâ
Onu icrâ idüb illâh Mehemmed ü Fatıma bu dem
Nicelerdir ahali-i hayr-ı vâlâ himmete da'ım [...]
İki âlemde olsun aziz ve şâd eyle [...]

Hatalardan ma'sun ede kim zatın Huda
Kabul ede bu hayratı Huda ferman-revâ [...]
Kemal-i şevk ile Azmi dedim itmamına tarih
Sebil oldu Hüseyin ile Hasan aşkına mâ'-i zemzem

Topkapı

Yapılıs Tarihi: 1845

Bezmialem Valide Sultan Çesmesi

Cesme, Topkapı Mahallesi'nde Gureba Hastanesi Caddesi'nde yer almaktadır. Bezmialem Valide Sultan tarafından Gurebâ-yı Müslimin Hastanesi'nin yanındaki cami ile birlikte 1845 yılında yaptırılmıştır.

Cesme, haznesiz olup tek yüzlüdür. Ampir üslubunda inşa edilen cesme, mermer kaplamalıdır. Ayna taşı, kabartma iki sütun arasına alınmış ve ortasına büyük yapraklı bir bitki motifi işlenmiştir. Kurna taşı ile iki yanındaki seki kısımların dış yüzlerinde çok yapraklı birer çiçek motifi bulunur. Kitabenin üst kısmında, Sultan Abdülmecid'in etrafı güneş huzmeleriyle çevrilmiş tuğrası yerleştirilmiştir. Cesmenin bozulan arka cephesi onarılmış, ön cephesinin temizliği yapılarak kitabesi varaklanmış ve yeniden suyuna kavuşturulmuştur.

Kitabesi (Hierî 1261):

Bezm-i âlem nâm Sultân mâder-i Şâh-ı cihân
Menba'-ı cûd ü mekârim çeşme-i âb-ı vefâ
Dehri sır-âb edecek mâ'ûl-hayâtı lûtfîle
Kıldı feyz-i zindegâniden cihân kesb-i devâ
Yapdırıp bu çeşme-sârı hastahâne nezdine

Zâhir oldu def'-i emrâz-ı ibâda mâcerâ
Eylesün şâh-ı cihânla Vâlide Sultânı Hak
Haşre dek nûş-ı zülâl-i âfiyetle pür-safâ
Zîver etsün def'-i illet nazmdan târîh-i tâm
Yapdı dil-cû mâder-i şâh-ı zaman aynü's-şifâ

Cibali

Yapılış Tarihi: Bilinmemektedir.

Bıçakçı Alaaddin Çesmesi

Cesme, Cibali Mahallesi, Cağa Sokak ile Bıçakçı Çesmesi Sokakı'nın kesiştiği köşede aynı adla anılan caminin çevre duvarına bitişik olarak konumlanmıştır. Çesmenin, cami ve günümüze ulaşmayan sıbyan mektebi ile birlikte küçük bir külliyein parçası olduğu düşünülmektedir. Cami, 1868 tarihinde İsmail Aga tarafından yeniden ihya edilmiştir.

İsmi Bıçakçı Alaaddin Camisi'nden alan çesmenin ise ilk inşa kitabesi bulunmadığından yapım tarihi bilinmemektedir. Çesmenin günümüze ulaşan tamir kitabesinden 1896-1897 yılında Hacı Şevki tarafından onarıldığı anlaşılmaktadır.

Altıgen planlı olan çeşme, hazneli olup üç yüzlüdür. Yalın bir görünüme sahip olan yapının üç yüzü mermer ve taş plakalardan oluşmakta olup diğer cepheleri almasık duvar örgü sisteminde. Çesmenin orta bölümünü oluşturan cephesinde ise kurna, seki tasları ve süslü hatlı onarım kitabesi yer almakta olup ana cephe özelliği taşımaktadır.

Çesmede raspa, temizlik ve derz çalışması yapılarak yüzey kayıpları uygun malzemelerle tamamlanmış, eksik bölümleri; oturma sekileri ve kurnaları aslına uygun olarak imal edilmiştir. Geçmiş dönemlerde güçlendirme amaçlı eklendiği düşünülen, çesmenin üst bölümünde yer alan ve korozyona uğramış metal kusaklar onarılmış, muhdes eklerden arındırılan üst örtüsü ise alaturka kiremit çatılı olarak yenilenmiştir. Kitabesi varaklanan çeşme suyuna kavuşturulmuştur.

Kitabesi (Hicrî 1312):
Ve sekahüm Rabbühüm şerâben tahûra
Bâni-i sâni Hacı Şevki

Demirtaş

Yapılış Tarihi: 1893-94

Bodrum Çeşmesi (Kible Çesmesi)

Kible adıyla da bilinen çeşme, Demirtaş Mahallesi'nde, Kible Sokağı ile Kible Çesmesi Caddesi'nin kesiştiği köşede yer almaktadır. 1893-94 tarihli çeşmenin kim tarafından yaptırıldığı bilinmemektedir.

Çeşme, hazneli olup kare planlıdır. Tuğla örgülü çeşmenin ayna taşı ve kurnası mermerdir. Çeşmenin sokağa bakan cephelerinde birer adet olmak üzere iki kitabesi bulunmaktadır. Çeşmenin temizlik ve bakımı yapılmıştır.

Kitabesi (Hicrî 1311):
Sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât bânî-i
sânî[nin] rûhları şâd olsun

Ali Kuşcu

Yapılış Tarihi: Bilinmemektedir.

Boyacı Kapısı Çesmesi

Cesme, Ali Kuscı Mahallesi'nde, Fatih Külliyesi Boyacı Kapısı bitişğinde yer almaktadır. Kitabesi olmadığından inşa tarihi ve yaptıranı hakkında bir bilgi bulunmamaktadır.

Klasik Dönem mimarisini yansıtan cesme, hazneli olup ön cephesi sivri kemerlidir. Kesme taş örgülü çeşmenin kurna taşı ve oturma sekileri mermerdir. Cesmede ve arkasında bulunan hazirede temizlik, raspa çalışmaları yapılmış; gerekli plastik onarımlardan sonra eksik parçaları tamamlanarak su hattı bağlanmıştır.

Balat

Yapılış Tarihi: Bilinmemektedir.

Cesme, Balat Mahallesi'nde, Camcı Çeşmesi Yokusu üzerinde, Cafer Subası Camii karşısında yer almaktadır. Kitabesi olmadığından inşa tarihi ve yaptıranı hakkında bir bilgi bulunmamaktadır.

Klasik Dönem mimarisini yansıtan çeşme, haznesiz olup tek yüzlü ve sivri kemerlidir. Kesme taş örgülü çeşmenin ayna taşı mermerdir. Çeşmenin zaman içerisinde yıkılan bölümleri özgün malzeme kullanılarak tamamlanmış, çeşmede temizlik ve kot çalışması yapılmıştır.

Cankurtaran

Yapılış Tarihi: 16. yy.

Cankurtaran Su Terazisi

Su terazisi, Cankurtaran Mahallesi'nde, Cankurtaran Caddesi üzerinde yer almaktadır. Kanuni Sultan Süleyman adıyla da bilinen terazi bir dönem cesme olarak da kullanılmıştır. 16. yüzyıl özelliklerini taşıyan su terazisinin Süleymaniye Su Yolları ile birlikte inşa edildiği düşünülmektedir.

Kesme taş örgülü su terazisi kare planlıdır. Eserin cephesindeki ve üst örtüsündeki eksik taşlar tamamlanmış, derz ve temizlik çalışmaları yapılmıştır.

Ayvansaray

Yapılıs Tarihi: Bilinmemektedir.

Çınarlı Çesme

Cesme, Ayvansaray Mahallesi'nde, Esnaf Loncası Sokakı'nın bitisinde Blakhernai Surları önünde yer almaktadır. Günümüze ulaşmayan önündeki cınar ağacından dolayı bu isimle anılmaktadır. Kitabesi olmadığından inşa tarihi ve yaptıranı hakkında bir bilgi bulunmamaktadır. Cesmenin hemen yanında 18. yüzyılda Sultan III. Ahmed'in sadrazamlarından Sehit Ali Pasa tarafından fevkâni olarak yaptırılan ve büyük sahabelerden Ebü Zerr el-Gıfari Hazretleri'nin de makamının yer aldığı bir tekke mescidi bulunmaktadır.

Klasik Dönem mimarisini yansıtan kesme tas örgülü cesme, tek yüzlü ve sivri kemerlidir. Cesmenin ayna taşı ise mermerdir. Cesmede önleyici koruma çalışmaları yapılmıştır.

Ayvansaray

Yapılıs Tarihi: Bilinmemektedir.

Cıncınlı Çesme, Sah Budak Sokağı ile Molla Sakir Sokağı'nın birleştiği noktada, bir set duvarının önünde yer almaktadır. Kesme küfeki taştan inşa edilen cesmenin kitabesi olmadığından inşa tarihi ve yaptıranı hakkında bir bilgi bulunmamaktadır. Dikdörtgen bir plan semasına sahip çeşme geleneksel çeşmelerden farklı olarak küçük bir su deposu şeklinde inşa edilmiştir.

Restorasyon çalışması kapsamında set duvarında ve çeşmede raspa çalışması yapılarak uygun mekanik ve kimyasal yöntemlerle bitki ve yüzey temizliği yapılmış; taşların derzleri yenilenerek gerekli yerler bütünlümlenmiş, plastik onarımları tamamlanmıştır. Günümüze ulaşmayan kurnası aslına uygun şekilde yeniden imal edilerek çeşme suyuna kavuşturulmuştur.

Yavuz Sultan Selim

Yapılıs Tarihi: 1716-17

Çırakçı Çesme (Lütfullah Efendi Çesmesi)

Yavuz Sultan Selim Camii'nin alt tarafında Çırakçı Çesmesi Sokağı'nda bulunmaktadır. Sade bir görünüme sahip olan çesme, 1716-17 yılında klasik tarzda kesme taştan inşa edilmiştir. Sivri kemerli çesmenin ayna taşı, teknesi ve oturma şekilleri mermerdendir. Mermer ayna taşının iki yanında birer tas yuvası mevcuttur.

Bakım onarım çalışmaları kapsamında çimento esaslı nitelsiz müdahaleler cepheden uzaklaştırılmıştır. Zaman içerisinde tas yüzeylerde oluşan kayıplar plastik onarım tekniği ile tamamlanmıştır. Cephe yüzeylerinde oluşan kirlenmeler mekanik yöntemlerle temizlenmiştir. Çesme kurnasında eksik parçaların mermer tüleme çalışmaları yapılmıştır. Özgün ayna taşı ve kitabenin temizlik çalışmaları tamamlanarak, kitabe varaklanmıştır.

Kitabesi (Hicri 1129):
Görenler yâd edip hayr ile nâmin dedi târihin
Bu bâlâ çeşme tecdîdine bâdî oldu Lütfullâh

Mevlanakapı

Yapılıs Tarihi: 1711

Çorlulu Ali Paşa Çeşmesi

Çorlulu Ali Paşa Çeşmesi, Mevlanakapı Mahallesi, Tarsuslu Camii Sokağı ile Çorlulu Ali Paşa Sokağı'nın kesiştiği köşede yer almaktadır. Çesme, Sultan III. Ahmet'in sadrazamı Çorlulu Ali Paşa için vefatının ardından 1711 yılında yaptırılmıştır.

Taş-tuğla alması örgü ile yapılmış kare planlı hazneli çeşmenin ön cephesinde sivri kemerli niş yer almaktadır. Çeşmenin ön cephesinde toplam üç adet kitabe bulunmaktadır. Kemerin üzerinde, sağ tarafta yer alan kitabe 1711 tarihli inşa kitabesi olup soldaki ise 1903 yılında Hanife Hanım tarafından yapılan tamire iliskindir. Kemer içinde bulunan istifli besmeleden çeşmenin 1953 yılında ise ikinci kez tamir edildiği anlaşılmaktadır.

Bakanlığımızca yapılan restorasyon çalışmaları kapsamında cimento esaslı malzemeler ve niteliksiz ekler çeşmeden arındırılmış, derz ve temizlik çalışmaları yapılarak cephe onarımları tamamlanmıştır. Çeşmenin özgün kurna ve sekilerinin gerekli bölümleri onarılmış eksik bölümleri ise aslına uygun olarak tamamlanmıştır. Çeşmenin üst örtüsünde bulunan beton kubbe ve sacak kaldırılarak ahsap karkas ile yapılmış; sacakta bulunan bezemeler ve dendanlar arşiv fotoğraflarına uygun olarak yeniden imal edilmiştir. Üst örtü güvenlik sebebiyle kursun olarak değil kiremit ile kaplanmıştır. Kitabelerinde temizlik ve zemin renklendirme çalışmalarından sonra altın varak yapılarak çeşme suyuna kavuşturulmuştur.

I. İnşa Kitabesi (Hicri 1122):

Sâhibül-hayrât Sadr-ı a'zam-ı esbak merhûm ve mağfûr Çorlulu Ali Paşa Hazretleri

II. Tamir Kitabesi (Miladi 1953):

Bismillâhırrahmanırrahim
Ta'mîr-i çeşme

I. Tamir Kitabesi (Hicri 1320):

Sadr-ı a'zam Çorlulu merhûm Ali Paşa idi / Evvelâ bu çeşmeyi ihyâ eden merd-i bihîn / Evliyâ nâmiyla marûf câmil inşa eden / Hazret-i Tevfîk Efendi sâkin-i huld-i berîn / İşte ol zâî-i şerîfin zevce-i pâkîzesi / Menba-i himmet Hanife-nâm hâtûn-ı güzîn / Sonra işbu çeşme-i tecâdîd ü ihyâ eyledi / Mazhar-ı ecr-i azîm etsin onu Rabb-i muîn / Bir su içtim Fehmî âmin-hân olup târîhihe / Nâil-i Kevser ola ervâh-ı pâk-i müsîlimin

Sehremini

Yapılıs Tarihi: Bilinmemektedir.

Dibekci Ali Sokağı Çesmesi

Cesme, Sehremini Mahallesi'nde, Mevlanakapı Caddesi ile Dibekci Ali Sokağı'nın kesistği kösede yer almaktadır. Kitabesi günümüze ulaşamayan cesmenin yapılıs tarihi hakkında kesin bir bilgi bulunmamaktadır.

Meydan cesmesi olarak inşa edilen dikdörtgen planlı cesme, büyük bir hazneye sahiptir. Tuğla-tas almasıık örgülü cesmenin, ayna taşı ve kurnası ise küfeki taşından imal edilmiştir. Cesmede temizlik ve derz çalışması yapılarak yüzey kayıpları özgün malzemelerle tamamlanmıştır. Üst örtüsü alaturka kiremit çatılı olarak yenilenmiş ve cesme yeniden suyuna kavuşturulmuştur.

Dervişali

Yapılıs Tarihi: Bilinmemektedir.

Cesme, Dervişali Mahallesi'nde, Astarıcı Sokakı ile Draman Çesmesi Sokakı'nın kesistiği kösede yer almaktadır. Kitabesi olmadığından inşa tarihi ve yaptıranı hakkında bir bilgi bulunmamaktadır.

Klasik Dönem mimarisini yansıtan çeşme, haznesiz olup tek yüzlü ve sivri kemerlidir. Kesme taş örgülü çeşmenin süslemeli ayna taşı mermerdir. Çeşmede temizlik ve derz çalışmaları yapılmış ve kurna bölümü açığa çıkarılmıştır.

Atıkali

Yapılış Tarihi: 1793

Ebubekir Ağa Çesmesi

Ebubekir Ağa Çesmesi; Atıkali Mahallesi, Nisanca Caddesi üzerinde, Keskin Dede Mescidi Haziresi yanında yer almaktadır. Oval planlı ve haznelidir. Yazılı kaynaklarda, üç satırdan oluşan kitabesinin Sünbülzade Vehbi'ye ait olduğu zikredilmekte olup kitabesinden Kapıcıbaşı Ebubekir Ağa tarafından 1793 yılında yaptırılmış olduğu anlaşılmaktadır. Ön cephesi mermer ve sıvalı olmak üzere iki bölümden oluşan cesmenin mermer ayna taşı; profil ile çerçeveli olup oyma ve kabartma tezyinatlıdır.

Cesmenin mermer bölümleri; silme ve oturma sekileri olmak üzere eksik parçaları tamamlanmış, sıvalı yüzeyleri özgün malzeme ile yenilenmiştir. Son olarak yapının yüzeyleri kimyasal ve mekanik yöntemlerle temizlenerek plastik onarımları yapılmış, özgün olmayan müdahalelerden arındırılmıştır. Kitabesinde ise renk ve altın varak çalışması yapılarak suyuna kavuşturulmuştur.

Kitabesi (Hicrî 1208):

Ya'nî ol sâhib-i hayrât semiy-y-i Sıddîk
Etdi bu çeşme-i dil-cûyî yolunda lîrâ

Vehbiyâ cevher-i târîhi verir tab'a safâ
Bî-adîl âbî revân kıldı Ebûbekir Ağa

Mevlanakapı

Yapılış Tarihi: 1881

El Hac Mehmed Tevfik Efendi Çesmesi (Tavanlı Çesme)

Tavanlı Çesme olarak da bilinen çesme; Mevlanakapı Mahallesi'nde, Karabas Çesmesi Sokağı ile Balâ Tekkesi Sokağı kesisiminde bulunmaktadır. 1881 yılında klasik kesme tasta sivri kemerli olarak inşa edilmiştir ve mermer ayna tasının iki yanında birer tas yuvası mevcuttur. Çesmenin kitabesi günümüze ulaşmamıştır.

Bakım onarım çalışmaları kapsamında çatı örtüsü kiremit tamamlama çalışmaları yapılmıştır. Önceki dönemlerde yapılan cephe yüzeyinde bulunan çimento esaslı niteliksiz müdahaleler cepheden uzaklaştırılmıştır. Zaman içerisinde tas yüzeylerde oluşan kayıplar, plastik onarım tekniği ile tamamlanmıştır. Cephe yüzeylerinde oluşan kirlenmeler mekanik yöntemlerle temizlenmiş ve çesme yeniden suyuna kavuşturulmuştur.

Kitabesi günümüze
ulaşmamıştır.

Kitabesi (Hicri 1298):
Çesme-i tavanlı bâni-i sâni Elhac Mehemed
Tevfik Efendi rahmetullahi aleyh

Sehremeni

Yapılış Tarihi: 1736-37

Emine Sultan Çesmesi

Cesme, Sehremeni Mahallesi'nde Küçük Saray Meydanı'nda yer almaktadır. Sultan II. Mustafa'nın kızı ve III. Ahmed'in yeğeni olan Emine Sultan tarafından 1736-37 yılında inşa ettirilmiştir. İki adet kitabesi bulunan cesmenin ayna taşı üzerinde bulunan üç beyitlik inşa kitabesi Hattat Remzi tarafından yazılmıştır. Tamir kitabesi ise 1764-65 yılına aittir.

Cesme, hazneli olup dikdörtgen bir plana sahiptir. Kaba yonu tas örgülü cesmenin ön yüzü kesme tas, ayna taşı ve kurnası mermerden yapılmıştır. Besik çatılı örtüsü alaturka kiremit kaplanarak yenilenmiştir. Çesmede tas ve tuğla malzeme onarımları, temizlik ve derz çalışmaları yapılmıştır. Çevre düzenlemesi yapılarak yeniden suyuna kavuşturulmuştur.

İnşa Kitabesi (Hicri 1149):

Çıkdı başdan bir makâma şevk ile aynü'l-hayât
Cûşa geldi gûş edip bu âb-ı sâfin makdemin
Bu dil-efzâ mevkî'nin etdi havâsına heves
Ayn-ı Kevser reşikle akıtdı çeşm-i nermin
Çeşme-sâr-ı dilde Remzî yazdılar târîhini
Emine Sultân ıcrâ etdi lutfu Zemzem'in

Tamir Kitabesi (Hicri 1178):

Nice dem hâli harâb iken mürûr-ı dehr ile
Böyle bir ayn-ı hayât olmuşdu tecdîd-i mahâl
Târihi Sultân Mahmûd kılın du'â rûhuna
Nûş idenler çeşme-i dil-cüydan âb-ı zülâl

Mevlanakapı

Yapılıs Tarihi: 1738-39

Emine Sultan Çeşmesi

Çeşme, Mevlanakapı Mahallesi'nde, Küçük Saray Meydanı Caddesi üzerinde, Mimar Acem Camii'nin avlu kapısının yanında yer almaktadır. Sultan II. Mustafa'nın kızı Emine Sultan tarafından 1738-39 yılında yaptırılmıştır.

Sivri kemerli olan çeşme kesme taştan inşa edilmiştir. Çesmenin cephesi ayna taşı ile süslenmiştir. Çesmenin temizliği yapılarak hasarlı parçaları onarılmıştır. Çevre düzenlemesi yapılarak yeniden suyuna kavuşturulmuştur.

Kitabesi (Hicrî 1151):

Zihî aynü'l-hayât ü Kevser-i cennet ki cârî'dır
Sarây-ı Emine Sultan bini'l-Gâzî Mustafâ Hân
Kesirü'l-hayr ü zül'lütf u atâ sultân-ı zî-şân kim
Müsellemdir ger medh-i düdmân-ı Âl-i Osmân'dan
Ola pür-sebz ü hurrem ravza-ı hayrât ü âsârı
Akıdî âleme mizab-ı lütfîn delv-i mizândan

Husûsâ Kethüdâ Hâcî Hüseyin Âgâ çü sa'y etdi
Eder ümmîd-i afv ü mağfiret pes Rabb ü Rahmândan
Eder bir reşha-i temrîz yâ Rab âlemî sır-âb
N'ola bir katre berceste olursa bahr-i gufrândan
Dedim itmâmına Remzî gelip bir misra-ı târîh
Şifâ-yı sadr ola mâ' iç zülâl-i Emine Sultân'dan

İskenderpaşa

Yapılış Tarihi: 1701

Feyzullah Efendi Çesmesi

Cesme; İskenderpaşa Mahallesi'nde, Macar Kardeşler Caddesi'nin Feyzullah Efendi Sokakı ile kesiştiği yerde, Feyzullah Efendi Medresesi (Millet Kütüphanesi)'nin yan cephesinde bulunmaktadır.

Medresenin de bânisi olan Seyhülislam Hoca Sadeddinzade Feyzullah Efendi tarafından yaptırılan çeşme, 1701 yılında klasik tarzda kesme taştan inşa edilmiştir. Cephesinde yıldız, gülbezek ve Mühr-ü Süleyman motifleri işlenen çeşmenin sivri kemerinin üzerinde Edirneli Seyh İbrahim Gülsenî'nin oğlu Kâmi Mehmed Efendi'ye ait olan kitabe yer almaktadır. Sağ yanında mermer dinlenme sekisi bulunan çeşmenin bir kısmı, yol seviyesinin yükselmesi sonucu kaldırım kotunun altında kalmıştır.

Onarım kapsamında cemento esaslı niteliksiz müdahalelerin itinalı raspa çalışmaları yapılarak, özgün hidrolik kirec esaslı derz onarımları tamamlanmıştır. Çeşmenin temizlik ve bakım çalışmaları yapılmıştır.

Kitabesi (Heri III2):

Hâce-i hâkân-ı a'zam hazret-i fetvâ-penâh
Seyyidü'l-âfâk Feyzullah kudsiyyü'l-hisâl
Bu nümûvv dâr-ı tahûrû sû-be-sû icrâ edip
Eyledi âsâr-ı pür-envârını cennet-misâl

Cüşîş-i mâ'ül-hayâtıdır ferâh-bahşâ-yı cân
Hod-be-hod olmuş sadâ-yı kulkulü zîb-i makâl
Lûle gördüm Kâmiyâ târîh için atşâne der
Gel gel iç bu çeşme-sâr-ı nûrdan âb-ı zülâl

Hırka-i Serif

Yapılış Tarihi: 1625-26

Gürcü Mehmet Paşa Çesmesi

Cesme, Hırka-ı Serif Mahallesi'nde, Kececiler Caddesi ile Aktar Sokağı'nın kesistği kösede yer almaktadır. Sadrazamlık yapan Gürcü Mehmet Paşa tarafından 1625-26 yılında yaptırılmıştır.

Cesme, hazneli olup ön yüzü sivri kemerlidir. Kesme taştan inşa edilen cesme, zamanla yol seviyesinin altında kalmıştır. Cesmede temizlik, derz, tütleme çalışmaları yapılmıştır. Kurna bölümü açığa çıkarılan cesmeye günümüzde basamaklarla erişilmektedir. Cesme yıllar sonra yeniden suyunu kavuşmuştur.

Kitabesi (Hicri 1035):

Sâhibü'l-hayrât olan Gürcü Mehmed Paşa
Bu su ile şimdi hayli çeşmeler etdi sebîl
Başka bir yol ile geldi cümlesi başdan başa
Gayrı suya katmadı tâ olmağa kâl ile kîl
Bir sudur kim gelmemişdir dahi gelmez şöyle bil
Hak ona versin dediler cümlesi ömr-i favîl

Bâg-ı cennetden çıkıdır lezzetinden anla gör
Zâhirâ mâ'-ı mâ'indir lâkin ayn-ı Selsebîl
Bu iyi çeşme yapıldı şimdicek o sahî kim
Kimseye olmaz müyesser böyle bir hayr-ı cezîl
Göricek tahsîn edip hâtîf dedi târîhini
Sûyunu mâ'-i mâ'in bil çeşmesin hem Selsebîl

Cibali

Yapılış Tarihi: 1853

Hacı Arif Ağa Çesmesi

Hacı Arif Ağa Çesmesi, Cibali Mahallesi, Haydar Caddesi üzerinde Haydar Medresesi'nin karşısında yer almaktadır. Hacı Arif Ağa tarafından 1853 yılında yaptırılmış olan çeşme; hazneli olup kare planlıdır. Almasık duvar örgülü cesmenin ön cephesine yerleştirilmiş olan mermer ayna taşı iki sütun arasına konumlandırılmıştır. İki satırdan olusan kitabesi ise sütun başlıklarının üzerinde, bir kornis altında yer almaktadır.

Onarım kapsamında muhdesler ve niteliksiz müdahaleler cesmeden arındırılmış bitki ve yüzey temizliği yapılmıştır. Cesmede derz onarımları yapılarak eksik bölümlerinde tas-tugla bütünlemesi yapılmıştır. Cimento esaslı malzeme ile kaplanan üst örtü cürütme ve raspa yöntemleriyle kaldırılıp yerine aslına uygun şekilde yonu taşı kaplanmıştır. Cesmenin mermer seki taşlarının gerekli kısımlarına yeni imalatlar eklenmiştir. Kitabesinde ise renklendirme ve altın varak çalışması tamamlanan çeşme suyuna kavuşturulmuştur.

Kitabesi (Hicri 1269):

Vecce'alnâ mine-İmâ-i kulle şey-in hayy
"Ettişdi Hacı Ârif Ağa rihlet-i beka
Rûhu için oldu bunda revân âb-ı can-fezâ

Dil-teşnegâna söyledî târîhîni Senîh
Âb iç bu çeşmeden gel et o merhûma duâ

Ayvansaray

Yapılış Tarihi: 1735

Hacı Bekir Çesmesi

Cesme, Ayvansaray Mahallesi'nde, Sultan Cesmesi Sokağı üzerinde yer almaktadır. Hacı Bekir tarafından 1735 yılında yaptırılmıştır.

Cesme, tek yüzlüdür. Kas kemerli ayna tasının sağ ve solunda gülbezek rozetler bulunmaktadır. Temizlik ve derz çalışmaları yapılan cesme, yol kotuna taşınarak kurna bölümü eklenmiş ve suyuna kavusturulmuştur.

Kitabesi (Hicri 1148):

Sâhibü'l-hayrât olan Hacı Bekir bu çeşmeden
Fisebîlillâh etdi Zemzemi icrâ gel iç
Habbezâ tevrik-i Bârî kim bu ayn-ı bi-bedel
Eyledi leb-teşneye âb-ı zülâl i'tâ gel iç
Hızr ile Iskender-âsâ gezme zulmet içre sen
Âb-ı hayvân ayındır bu ayn-ı bi-hemtâ gel iç

Lûlesi söyler lîsân-ı hâl ile güyâ sana
İşte mâ-i zindeğî gel yâ vuzû et yâ gel iç
Nûş iden âbın diye birbirine bânîsinin
Meşreb-i pâkin kederden hıfz ede Mevlâ gel iç
Teşnegâna târîh-i itmâmını dedi Vesîm
Nûş ola bu çeşme-i Hâcî Bekirden mâ' gel iç

Sultanahmet

Yapılış Tarihi: 1713-14

Hacı Hasan Çeşmesi

Cesme, Sultanahmet Mahallesi'nde, Oyuncu Sokakı üzerinde yer almaktadır. Hacı Hasan tarafından 1713-14 yılında yaptırılmıştır.

Cesme, hazneli olup kesme taştan inşa edilmiştir. Kabartma tezyinatlı ayna tasının her iki yanında kemer seviyesine kadar devam eden iki adet mermer parça bulunmaktadır. Bu parçaların üzerinde tabaklar içinde nar ve üzüm gibi bereketi temsil eden meyveler resmedilmiştir. Seki tasları yenilenen cesmenin, hazne ve cephelerindeki cimentolu sıvalar alınarak özgün malzeme ile yeniden sıvası yapılmıştır. Yıllar içinde cesme yüzeyine sürülen boya katmanları itinalı bir şekilde temizlenmiş ve cesme yeniden suyuna kavuşturulmuştur.

Kitabesi (Hicri 1125):

Bârekallâh yapıdı el-Hâc Hasan bu çeşmeyi!
Etdi hayrât ol aga-yı muhteşem âb-ı hayât
Çok şükür kım oldu câri âleme mâ'-ı tahûr
Yâ ilâhî devleti tâ haşre dek bula sebât
Nûş edenler âb-ı cüyün yâd etsin hayr ile
Ey gönül gel sen dahî nûş eyle iç âb-ı hayât

İnşâllah âb-ı Kevserden nişândır gûyliyâ
Hüzn ü gamdan sâhibine vere Hak fevz ü necât
Dü cihanda tâhîrî Hak hem şefîl ol Resûl
Cennetü'l-Me'vâ'da içe ol şarâb-ı tayyibât
Oldu itmâm Mûriya sen yaz onun târîhini
Yapdı el-Hâc Hasan Aga çeşme-i kânû'l-hayât

Zeyrek

Yapılış Tarihi: 1819-20

Hacı İsmail Ağa Çesmesi

Cesme, Zeyrek Mahallesi'nde, Yesarızade Caddesi üzerinde yer almaktadır. 1819-20 yılında Hacı İsmail Ağa tarafından yaptırılan cesmenin kitabesi üç satırdan oluşmaktadır.

Kare planlı cesme haznelidir. Süslemeli ayna taşı mermerden olup üzerinde kitabe işlenmiştir. Ayna taşı profilli çerçeve içine alınmıştır. Geriye kalan duvarlar zeminden alması düzende başlayıp sacak seviyesinde moloz örgü olarak nihayetlenmektedir. Onarım çalışmalarında, ön cephede yer alan cimento esaslı sıva itinayla sökülerek özgün alması duvar dokusu ortaya çıkarılmıştır. Temizlik çalışmalarından sonra kitabesi varaklanmıştır. Dolu olan kurnası acılarak seki taşları tamamlanmış ve suyuna kavuşturulmuştur.

Kitabesi (Hicri 1235):
Sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât
Ser-bevvâbîn-i Dergâh-ı Âlî Emin-i Surre-i
Hümâyûn el-Hâc İsmail Ağa

Yavuz Sultan Selim

Yapılıs Tarihi: Bilinmemektedir.

Hacı Mehmed Çesmesi

Hacı Mehmed Cesmesi, Müstantık Sokagı üzerinde yer almaktadır. Kitabesi olmadığından inşa tarihi ve banisi hakkında bir bilgi bulunmamaktadır. Kesme tas örgülü olan çeşme kare planlı olup haznelidir. Ön cephesinde sivri kemerin olusturduğu nis üzerinde dört kösesi cicek motifli mermer ayna taşı bulunmaktadır.

Onarım kapsamında cephelerde ve catıda bulunan niteliksiz tuğla tamamlamalar ile cimento esaslı sıvalar raspa edilerek cesmeden uzaklaştırılmıştır. Zaman içinde çeşme yüzünde oluşan kırılılık ile bitkiler uygun mekanik ve kimyasal yöntemlerle temizlenmiştir. Cürütme ve derz onarımları yapılan çeşmenin özgün mermer ayna taşı ve kurna bölümlerinde gerekli işlemler yapılmıştır. Tesisatı tamamlanan çeşme yeniden suyuna kavuşturulmuştur.

Ali Kuşçu

Yapılıs Tarihi: 1595-96

Hafız Ahmed Paşa Külliyesi Çesmesi

Cesme, Ali Kuscu Mahallesi'nde, Fatih Caddesi üzerinde bulunmaktadır. Cesme, 1595-96 yıllarında Vezir Hafız Ahmed Paşa tarafından inşa ettirilen külliye'nin bir parçasıdır. Cesmenin özgün kitabesi günümüze ulaşmamıştır. 1976-1991 yılları arasında külliye ile ihya edilen cesmeye bu dönemde yeni bir kitabe eklenmiştir.

Kesme tas örgülü cesme, tek yüzlü ve sivri kemerlidir. Cesmede temizlik ve derz çalışması yapılmıştır.

Kitabesi:

De ki: suyunuz yere batarsa söyleyin, size kim temiz bir su kaynağı getirebilir?

Dervişali

Yapılış Tarihi: 1923-24

Halil Abdurrahman Çesmesi

Cesme, Dervişali Mahallesi'nde, Draman Sokağı Çesmesi ve Zülüflü Sokağı kösesinde yer almaktadır. Farezade Halil bin Abdurrahman tarafından 1923-24 yılında yaptırılmıştır.

Mermer yeşil porfirlerden oluşan ayna taşı bölümünün her iki yanda pembe renkli sütunlar yer almaktadır. Yapıldığı dönemin eşsiz örneklerinden biri olan cesmenin kurna kapağı üzerinde kabartmalı bir cicek motifi bulunmaktadır. Bitkisel ve rumi palmetlerden oluşan mermer ayna taşının üst bölümündeki ıstıridye motifleri göze çarpmaktadır.

Cesmenin yüzeyi kimyasal ve mekanik yöntemlerle temizlenerek plastik onarımları yapılmıştır. Kurnasındaki eksik parçalar tamamlanmış, kitabesinde renk ve altın varak çalışması yapılarak suyuna kavuşturulmuştur.

Kitabesi (Hicri 1342):

Bismillahirrahman Errahim / Ey mülk'ün sahibi olan Allah!
Farezade Halil bin Abdurrahman
Ya Rab! Beni ve ümmet-i Muhammed'i şefaati-i Peygamberi'den mahrum kılma!

Cibali

Yapılıs Tarihi: Bilinmemektedir.

Cesme, Cibali Mahallesi'nde, Üsküplü Caddesi üzerinde, 1475 tarihli vakfiyesinden bu tarihten önce yapıldığı düşünülen Haraccı Kara Mehmed Camii'nin yanında yer almaktadır. İsmi bu camiden alan cesmenin kitabesi günümüze ulaşmadığından yapılıs tarihi ve yaptıranı hakkında net bir bilgi bulunmamaktadır.

Cesme, hazneli olup kare planlıdır. Cesmenin sol tarafına bitişik bir hazire bulunmaktadır. Cesme, zeminden orta seviyeye kadar kesme tas kaplı olup orta seviyeden çatı seviyesine kadar ise tuğla örgülüdür. Cesmenin ayna taşı ve kurnası mermerdir. Cesmenin bozulan cephesi onarılmış, üst lentosunun ve seki taşlarının eksik bölümleri mermerden imal edilmiştir. Üst örtüsünde bulunan otsu ve odunsu bitkiler temizlenerek projesine uygun şekilde alaturka kiremit ile kaplanmıştır. Cesme yanında bulunan cami haziresi de çalışma kapsamına dahil edilerek onarılmıştır. Yapılan onarım sonrası cesme yeniden suyuna kavuşturulmuştur.

Haseki Sultan

Yapılış Tarihi: 16. yy.

Haseki Sultan Çesmesi

Cesme, Haseki Sultan Mahallesi'nde, Haseki Caddesi üzerinde ve Haseki Sultan Külliyesi'nin güneyinde yer almaktadır. 16. yüzyılda inşa edilen cesmenin, 1766-67 yılında onarıldığı üzerindeki mermer kitabeden anlaşılmaktadır.

Cesme, kesme tas örgülü ve tek yüzlüdür. Klasik tarzdaki dikdörtgen çerçeve içinde sivri kemer nisli cesmenin ayna tasına, iki sütun tarafından taşınan yuvarlak kemerli bir kabartma işlenmiştir. Cesmede temizlik ve derz çalışması yapılmış. Kaldırım kotunun altında kalan özgün kurna ve sekileri açığa çıkarılarak cesme suyuna kavuşturulmuştur.

Kitabesi (Hicri 1180):

Haseki Sultân'ın ihyâ ettiği rûh-ı pâkini
Eyledi âfâkı sîr-âb-ı zülâl-ı iltifât
Zemzem-âsâ akdî ayn-ı çeşme-i âb-ı hayât
Hızr elinden âb-ı hayvân içdi cümle kâinât

Hobyar

Yapılıs Tarihi: 1663-64

Hatice Turhan Valide Sultan Sebil ve Çesmesi

Cesme, Hobyar Mahallesi'nde, Seyhülislam Hayri Efendi Caddesi ile Bankacılar Sokag'ının kesistigi kösede yer almaktadır. 1663-64 yılında Hatice Turhan Valide Sultan tarafından yaptırılmıştır.

Sebil ve cesme geniş bir sacak altında yan yana bulunmaktadır. Cesme, klasik tarzda yapılmış mermer kaplıdır. Sivri kemerin içinde ve köse bosluklarında kabartma süslemeler ve üzerinde kitabe bulunmaktadır. Mukarnaslı geniş bir kornis, sacağın altında cesmeyi boydan boya dolasmaktadır. Kullanımı devam eden cesmede temizlik ve önleyici koruma çalışmaları yapılmıştır.

Kitabesi (Hicri 1074):

Ümm-i pür-cüd-ı Mehemmed Hân kîm
Zâtıdır âlemde zü'l-kadr-ı celîl
Fî-sebîllillâh bünyâd eyledi
Râh-ı Hakda böyle bir âlî sebil
Teşnegân için cihândan muttasıl
Akdi o mizâba âb-ı Selsebîl

Kimseye olmaz müyesser dünyada
Böyle çeşme böyle bir hayr-ı cemîl
Sa'yî meşkûr oluben Hak Hazreti
Vere ukbâda üçürât-ı cezîl
Onun itmâmın görüp târîh için
Dedi hâtîf kâne hayren fî-sebîl

Aksaray

Yapılış Tarihi: 1792-93

Hazinedar Usta Çesmesi

Cesme, Aksaray Mahallesi'nde, Küçük Langa Caddesi üzerinde, Sıbyan Mektebinin altında yer almaktadır. 1792-93 yılında Hazinedar Usta tarafından yaptırılan cesmenin kitabesi bes satırdan olusmaktadır.

Mermer kaplı tek yüzlü cesme sütunlar kullanılarak kendi içinde üç bölüme ayrılmıştır. Orta bölümde süslü bir kemer ve ayna taşı bulunmaktadır. Her iki yan bölüme ise simetrik bir şekilde seki üzerine konumlandırılmış iki küçük cesme daha ilave edilmiştir. Cesmenin temizlik ve önleyici koruma çalışmaları yapılmıştır.

Kitabesi (Hicri 1207):

Menba'-ı cûy-bâr-ı İhsandır
Meşreb-i şeh Selim-i mülk-ârâ
Böyle İskender-i zamâna delîl
Hızır eyler murâdına Mevlâ
Cârî oldukça çeşme-sâr-ı hayât
Zatı nûş eylesin zülâl-i bekâ
Nâz-perver Afife kim oldur

Sâbıkâ dâdı-yı şeh-i vâlâ
Kıldı Kassâblar yolun tathîr
Edip âb-ı inâyetin icrâ
Ey Sürûrî dedim iki târîh
Katre-efşân olunca feyz-i Hudâ
Ayn-ı lutf-ı Hazinedâr Usta
Oldu dil-teşneye neşât-efzâ

Molla Fenari

Yapılıs Tarihi: 1754-55

Hekimoğlu Ali Paşa Çesmesi

Cesme, Molla Fenari Mahallesi'nde, Yeniceriler Caddesi üzerinde Atık Ali Paşa Camii'nin güneyinde yer almaktadır. Hekimoğlu Ali Paşa tarafından 1754-55 yılında yaptırılmıştır.

Cesme, devam eden cami duvarı arasına yükseltilmiş şekilde, kesme tastan tek yüzlü olarak inşa edilmiştir. Arxiv fotoğraflarından cesmenin birkaç kez onarılacak formunda değişiklikler yapıldığı tespit edilmiştir. Cesme, tekne hizasından başlayıp üst sacağa kadar devam eden sütun görünümlü plasterler ile yan örgüden ayrılmıştır. Cesmenin tam ortasında mermerden imal edilen bir ayna taşı ve dört satırlık kitabesi bulunmaktadır. Yapılan onarım ile ön cephesindeki yüzey kayıpları da bulunan taş örgü itinalı bir şekilde temizlenmiş gerekli görülen alanlarda kozmetik onarımlar yapılmıştır. Ayrıca cesmenin arka cephesindeki muhdes kaplama ve ekler, cimentolu sıvalar kaldırılmış; onarımı yapılan duvarın özgün malzeme ile yeniden sıvası yapılmıştır.

Kitabesi (Hicri 1168):

Fî-sebîllâh bu âb-ı sâfîdan nûş eyile kim
Ayn-ı Tesnîm ü zülâl [ü] menba-ı dil-cû gibi
Oldu cârî pây-i âb-âsâ bu târîh-i selîs
Tâs ile iç Kevser-i cûd-ı Alî'den su gibi

İskenderpaşa

Yapılış Tarihi: 16. yy.

Horhor Çesmeleri

Cesme, İskenderpaşa Mahallesi'nde, Horhor Caddesi'nin Aksaray istikametinde bittiği yerde Hindular Tekkesi önünde bulunmaktadır. Cesmenin kitabesi bulunmadığından kim tarafından ve ne zaman yapıldığı kesin olarak bilinmemekle beraber kaynaklarda Fatih Dönemi'nde inşa edildiği ve Kanuni Dönemi'nde onarıldığı bilgileri yer almaktadır. Cesme, cephe üzerinde yenicerilere ait isim ve sembollerin olduğu ender çeşmeler arasındadır.

Kesme taştan inşa edilen çeşme zamanla yol seviyesinin altında kalmıştır. Büyük ölçüde özelliklerini koruyarak günümüze ulaşan yapı, üç ayrı yuvarlak kemerli niş ile üç bölümden oluşmaktadır. Çesmeyi genel tipolojiden farklı olarak özellikli kılan, iki tarafında külahlı ve açık pencereli kulelere sahip olmasıdır. Yapılan onarım çalışması kapsamında; çeşme yüzeyindeki bitkilenme ve kirlenmeler kimyasal ve mekanik yöntemlerle temizlenmiş; mermer sekilerin kayıp parçaları onarılarak tımlama işlemi yapılmış, çeşmenin temiz ve atık su tesisatları yenilenmiştir.

Yavuz Sultan Selim

Yapılış Tarihi: Bilinmemektedir.

Kadı Çesmesi

Cesme, Kadı Çesmesi Sokakı üzerinde, Yarhisar Camii'nin karşısında yer almaktadır. Yazılı kaynaklarda 16. yüzyıl olarak tarihlenen cesme, Kanuni Sultan Süleyman'ın hayratı olup yine aynı bölgede bulunan 15. yüzyıl eseri olan Yarhisar Camii'nin banisi olan, İstanbul Kadısı Mustafa Muslihiddin Efendi'ye ithafen Kadı Çesmesi olarak anılmaktadır. Kesme küfeki taştan inşa edilen cesmenin sivri kemerli sade ön cephesinde mermer ayna taşı ve kurnası mevcut olup kitabesi günümüze ulaşmamıştır.

Basit bakım-onarım çalışmaları kapsamında cesmede mekanik ve kimyasal yöntemlerle bitki ve yüzey temizliği yapılmış, tesisatı tamamlanan cesme yeniden suyuna kavuşturulmuştur.

Sultanahmet

Yapılıs Tarihi: 16. yy.

Kapı Ağası Çesmesi

Cesme, Sultanahmet Mahallesi'nde, Fenerlikapı Sokakı ile Tomurcuk Sokakı'nın kesistigi kösede yer almaktadır. Kitabesi olmadığından inşa tarihi bilinmemekle beraber Babussaade Ağası Hadım Mahmut Ağa tarafından, 1553 yılında Mimar Sinan'a yaptırılan cami ile birlikte inşa edildiği düşünülmektedir.

Cesme, hazneli olup sivri kemerlidir. Ön yüzü kesme taş örgülü, yan yüzü ise taş-tuğla almasık örgülüdür. Cesmenin temizliği yapılarak suyuna kavuşturulmuştur.

Hırka-i Serif

Yapılış Tarihi: Bilinmemektedir.

Karagümruk Meydan Çesmesi

Cesme, Hırka-i Serif Mahallesi'nde, Karabulut Sokağı ile Karagümruk Meydanı Sokağı'nın kesistği kösede yer almaktadır. Kitabesi olmadığından inşa tarihi ve yaptıranı hakkında bir bilgi bulunmamaktadır. Sivri kemerlerinden ve tepeliğindeki rumi palmetlerden cesmenin 16. yüzyılda inşa edildiğı söylenebilir. Tarihi haritalarda meydan çesmesi olarak eser, özgün yerinden alınarak hemen arkasındaki sokak kösesine taşınmıştır. Günümüzde taşındığı bu alanda cephesi görülebilmektedir.

Kesme taş örgülü çesmenin birbirinin tekrarı olan sivri kemerleri ve kemer içlerinde mermer ayna taşları ile ikiser adet taş yuvası bulunmaktadır. Her iki cephede de nisler üzerinde bos dikdörtgen kitabelikler bulunmaktadır. Kitabelikler üzerinde rumi süslemeler cesmeyi boydan boya dolanmaktadır. Cesmenin temizliği yapılarak suyuna kavuşturulmuştur.

Yedikule

Yapılış Tarihi: 1813-14

Kayış Mustafa Ağa Çesmesi

Cesme, Yedikule Mahallesi'nde Hacı Evhaddin Caddesi üzerinde yer almaktadır. Bir sıra kesme tas ve üç sıra tuğla sıradan oluşan cesme, Babüssade Ağası Kayış Mustafa Ağa tarafından 1813-14 yılında yaptırılmış, 1874-75 yılında tamir edilmiştir. Tuğladan yuvarlak kemerli orta bölümde ampir üslup özelliklerini yansıtan mermerden imal edilmiş ziya desenli kitabeli bir ayna taşı bulunmaktadır.

Yapılan önleyici koruma çalışmaları kapsamında cesme yüzeyinde gerekli temizlik çalışmaları yapılmış, kitabesi varaklanmıştır. Tesisatı onarılan cesme tekrar suyuna kavuşturulmuştur.

Kitabesi (Hicri 1289):

Sâhib-ül-hayrat vel-hasenat Babüssade
Ağası sabık merhum Kayış Mustafa Ağa (Hicri 1228)
Efendim afiyet olsun cümle geçmişler ruhuna Fatih

Aksaray

Yapılıs Tarihi: 1859-60

Keçecizade Kazım Bey Çesmesi

Cesme, Aksaray Mahallesi'nde, Kargı Sokağı üzerinde, Fatih Dönemi'nde inşa edilen Canbaziye Cami Haziresi önünde yer almaktadır. Canbaziye Cami Haziresinde, yeniceri Ağası Yusuf Aga, Lale Devri sairî Seyyid Vehbi, Keçecizade Ailesi'nden Kadı Salih Efendi, İzzet Molla ve Kazım Bey gibi birçok önemli kişi metfundur. Cesme, Keçecizade aile kabristanının önüne 1859-60 yılında hayır dua alma düşüncesi ile yaptırılmıştır.

Barok karakterli cesme, bitki motifleri ile süslü iki sütun arasında oymalı büyük bir ayna tasından oluşmuştur. Teknesi beyzî bir kurna biçimindedir. Cesme yüzeyindeki kirlilikler temizlenmiş, sütunları üzerine eklenen beton kemer kaldırılarak altın varakları yapılmıştır. Tesisatı yenilenen cesme yeniden suyuna kavuşturulmuştur.

Kitabesi (Hicrî 1276):
Keçecizâde Hanedanı makberesidir
Vâlidî atşândan târîhle eyler recâ
Çeşmeden gel iç su rûh-ı Kâzîma eyle du'â

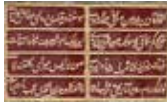
Cerrahpaşa

Yapılıs Tarihi: 1740-41

Kethüda Gülbuy Kadın Çesmesi

Cesme, Cerrahpaşa Mahallesi'nde, Hekimoğlu Alipasa Caddesi üzerinde, ihyası yakın bir tarihte tamamlanan Yavuz Mehmet Ağa Camii önünde yer almaktadır. Cesme, saray kethüdası olan Gülbuy Kadın tarafından 1740-41 yıllarında inşa ettirilmiştir. Cesmenin inşa kitabesi ön cephesinde yer almaktadır. Bundan haric cesmenin cami yönündeki cephesinde de tamir kitabesi olduğu düşünülen ikinci bir kitabe daha bulunmaktadır.

Uygulama kapsamında öncelikle bitki, muhdes malzeme ve yüzey temizlikleri yapılmıştır. Almasık duvar dokusundaki malzeme kayıpları özgün tas ve tuğla malzemelerle tamamlanmış, derz onarımları yapılmıştır. Tonoğlu örtü gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra alaturka kiremitle örtülmüştür. Yol seviyesinin altında kalan kurna bölümünde kot çalışmaları yapılarak cesmenin ön cephesi açılmıştır. Kitabeler varaklanarak cesme suyuna kavuşturulmuştur.

Kitabesi (Hicrî 1153):
Kethüdâ Kadın bu ayn-ı sâfı ıcrâ eyleyip
Mevkî'inde kıldı ırvâ-yı atâş-ı kâinât
Hak bu kim sükkânı bu semtin suya muhtâc ıdı
Edicek ahvâlîne sarf-ı nigâh-ı iltifât

Nıyyet-i hayr ile bu çeşmeyi bünyâd edip
Sû yerine eyledi ıcrâ gül-kand-ı nebât
Lûle gördüm Rûhiyâ târîhini ısrâb eder
Çeşme-i Gülbûy'dan akdı aceb mâ'ûl-hayât

İkinci Kitabesi (Hicrî 1234):
Sâhib-ül hayrat vel hasenat ve râgib-ül cennet ved derecât
Divan-ı Hümayun hâcegânından Mehmed Emin Efendi'nin
Yusuf Çavuş ve valideleri Ümmügülsüm Hatun ervahı şâd ola

Dervişali

Yapılıs Tarihi: Bilinmemektedir.

Cesme, Dervişali Mahallesi'nde, Kurtağa Çesmesi Sokağı üzerinde yer almaktadır. Kitabesi günümüze ulaşmadığından inşa tarihi ve yaptıranı hakkında bir bilgi bulunmamaktadır.

Düzensiz besgen planlı cesmenin üç yüzü kesme taş, arka iki yüzü sıvalıdır. Kurnalı cephesi kas kemerlidir. Onarım kapsamında cesmdeki cimento esaslı niteliksiz müdahalelerden arındırılan cephenin mekanik ve kimyasal yöntemlerle temizlikleri yapılarak özgün harç ile onarımları tamamlanmıştır. Cesme tesisatı yapılarak suyuna kavuşturulmuştur.

Aksaray

Yapılış Tarihi: 1732-33

Kürkçübaşı Külhanı Sokak Çesmesi

Cesme, Aksaray Mahallesi'nde, Kürkcübaşı Külhanı Sokağı ile Müezzın Sokağı'nın kesistığı kösede yer almaktadır. Cesmenin ön cephesinde bulunan 1732-33 tarihli kitabesinde banisinin kim olduğuna dair bir bilgi verilmemistir.

Kare planlı ve hazneli cesmenin sağ yan cephe duvarının bir bölümü üzerindeki otsu ve odunsu bitkilerin verdiği tahribat sonucunda yıkılmıştır. Cesmenin özgün döşeme seviyesinin günümüzde yol kotu altında kalması ve sokağın darlığı sebebiyle kot çalışması yapılamadığından dolayı cesme aktif hale getirilememistir. Cesmede cimento esaslı niteliksiz müdahaleler alınarak derz temizliği yapılmış; cephedeki almasık duvarların eksik tas ve tuğlaları tümlenerek özgün harc ile derzlenmiştir. Günümüze ulaşmayan catısı yapılarak kiremit örtüyle kaplanmıştır.

Kitabesi (Hierî 1145):

Bârekallâh sa'y ü himmet eyleyip bir ehl-i hayr
Eyledi bu ayn-ı pâki hasbeten-illâh binâ
İçmeyince geçmesin atşân bu nev çeşmeden
Âb-ı saf-ı dil-keşi zirâ verir cânâ safâ

Nûş eden ihvândan budur temennâımız müddâm
Sâhibü'l-hayrı du'â-yı hayr ile bir kez ana
Fenniyâ târihini atşâna işrâb eyledim
Akdi bu nev çeşmeden Âb-ı Hayât-ı can-fezâ

Mevlanakapı

Yapılıs Tarihi:
Bilinmemektedir.

Melek Hatun Çesmesi

Cesme, Mevlanakapı Mahallesi'nde, Melek Hatun Camii Sokağı ve Melek Çesmesi Sokağı köşesinde yer almaktadır. Kitabesi olmadığından inşa tarihi ve yaptıranı hakkında bir bilgi bulunmamaktadır.

Kesme tas örgülü olan cesme, sivri kemerli ve haznelidir. Gülbezek motifli sivri kemerin içine yerleştirilen ayna taşı süslemeli olup mermerden yapılmıştır. Kare planlı olan çeşmede, odunsu bitkiler sebebiyle ayrılan taşlar tekrar özgün yerlerine geleneksel tekniklerle onararak yerleştirilmiştir. Mekanik yöntemlerle temizliği yapılarak çatısında yer alan niteliksiz müdahaleler kaldırılmış ve özgün taşlarla kaplanmıştır. Yol seviyesi altında kalan çeşmeye kot çalışması yapılarak kurna ile sekileri yenilenmiş ve suyuna kavuşturulmuştur.

Atikali

Yapılıs Tarihi: 1682

Mustafa Ağa Çesmesi

Cesme, Atikali Mahallesi'nde, Sarayağası Caddesi ve Nisanca Caddesi'nin kesistiği kösede yer almaktadır. Cesme, Edirne Sarayı'nda görevli Mustafa Ağa tarafından 1754-55 yılında klasik üslupta kesme tas malzemeden bir meydan cesmesi olarak inşa ettirilmiştir.

Cephesi ince silmelerle dikdörtgen çerçeve içine alınmış olan cesmenin ayna taşı bölümü, bir sivri kemer ile belirlenmiştir. Bu çerçevenin iki yanında kum saati oymalı birer sütun vardır. Kemerin kilit taşı üzerinde ve kitabenin iki yanında birer gülbezek motifli bulunmaktadır. Mermer ayna taşı, iki servi ağacı arasında islenen bir gülbezek motifli ile bezenmiştir.

Cesmede temizlik çalışması yapılmış, yüzeyindeki parça kayıpları özgün malzemelerle tamamlanmış, beton üst örtüsü sökülerek kiremit kaplı kırma çatı imal edilmiştir. Kurnası yol seviyesinin altında kalmış olan cesmede kot çalışması yapılmış ve kırık oturma sekileri tamamlanarak yeniden suya kavuşturulmuştur.

Kitabesi (Hicri 1093):
Sâhibü'l-hayrât Aga-yı sarây-ı Edrene
Mustafa Ağâ'ya rahmet ede Rabb-i kâinât
Nûş eden der bu eser itmâminin târîhini
Çeşme-i pâk-i musaffâ bî-bedel mâ'-i hayât

Cibali

Yapılıs Tarihi: Bilinmemektedir.

Nalinci Mehmet Mimi Dede Türbesi Çeşmesi

Cesme, Cibali Mahallesi'nde, Üsküplü Caddesi üzerinde, Nalinci Mehmet Mimi Dede Türbesi önünde yer almaktadır. Nalinci Mehmed Mimi Dede, Sultan III. Murad devrinde Bergama'dan İstanbul'a gelerek Azaplar Camii Carsısı'nda bir dükkanda nalıncılık yapmış ve 1592 yılında vefat etmiştir. Kaynaklarda cenazesinin padisah ve seyhülislam tarafından yıkanıp defnedildiği aktarılmaktadır. Cesmenin kitabesi olmaması sebebiyle türbe ile birlikte mi yoksa daha sonra mı eklendiği tam olarak bilinmemektedir.

Mermerden oluşan kas kemerli cesmenin onarımı türbe ile birlikte yapılmıştır. Bulunduğu caddenin dar olması sebebiyle kot çalışması yapılamamış ve suyu bağlanamamıştır.

Cerrahpaşa

Yapılış Tarihi: 1817

Nefise Hanım Çesmesi

Cesme, Cerrahpaşa Mahallesi, Org. Abdurrahman Nafiz Gürman Caddesi üzerinde, Kademi Şerif Tekkesi'nin yanında yer almaktadır. Arşiv fotoğraflarında cesmenin arkasında görülen moloz örgülü duvarın zamanla kaldırıldığı ve yerine binaların inşa edilerek cesmenin arada bırakıldığı görülmektedir. Günümüzde Cerrahpaşa Tıp Fakültesinin arka bahçe duvarında bulunan cesme, Yeniceri Ocağı Sercavuslarından Ali Aga'nın esi Nefise Hanım tarafından 1817 yılında yaptırılmıştır. İki mermer sütuncenin ortasında yer alan yuvarlak kemer içine kabartma kıvrımlarla bezenmiş bir ayna taşı yerleştirilmiştir. Düz bir kornis ile iki bölüme ayrılan üst bölümde kitabe ve istiridye kabuklarıyla süslü "maşallah" yazısı yer almaktadır.

Zaman içerisinde oluşan statik problemleri sebebiyle çevresi kapatılan cesmenin projeleri hazırlanarak Koruma Kurulu onayı alınmıştır. Restorasyon kapsamında yerinden hareket eden ve bağlantıları kopan yapı parçaları sökülerek, onarımları yapıldıktan sonra kurnasından itibaren yerine yerleştirilmiştir. Cesme arkasına sonradan yerleştirilen ve zaman içinde bir bölümü yıkılan betonarme ek kaldırılarak cesmeye uygun olarak kesme taştan yeniden imal edilmiştir. Cesmede gerekli görülen alanlarda mekanik ve kimyasal yöntemler kullanılarak temizlik çalışmaları yapılmış, eksik mermer parçalar tamamlanmış ve kitabesi varaklanmıştır. Tesisatı yenilenen cesme yeniden suya kavuşturulmuştur.

Kitabesi (Hicri 1233):

Sâbıkâ ser-çavuşân-ı dergah-ı arş-ı âştân
Nâmdaş-ı fâtiḥ-i Hayber ağa-yı kâim-bîn
Banû-yı İsmet-serâ-yı ol ulûv-ı himmetin
Menbâ'ül-hayrât Nefise Hanım ol ifet-kârın
Nakd-i cûd u himmetin hep bir ü hayra sarf edip
Mevkî'inde yapıdı böyle çeşme-i zîbâ-mefin

Dense vasında sezâ 'aynen tüşemmâ Selsebil
Çâh-ı Zemzem havz-ı Kevser menba'-ı mâ'-ı ma'în
Hayrın o zeynû'n-nisânın eyleyip makbûl ede
Ömrün efzûn sa'yini meşkur Rabbü'l-âlemin
Dedi bir câmin Necâîl nûş edip târihini
Gel al iç bu çeşme-sâr-ı nûrdan mâ'-ı ma'în

Molla Fenari

Yapılıs Tarihi: 1755-56

Nur-u Osmaniye Çesmesi (III. Osman Çesmesi)

Cesme; Molla Fenari Mahallesi, Nuruosmaniye Camii'nin Kapalıcarsı'ya açılan avlu kapısı bitişiginde yer almaktadır. Barok tarzı mimari ve süsleme unsurları taşıyan cesme, III. Osman tarafından 1755-56 yılında yaptırılmıştır. Mermerle kaplı cephe, sağ ve solunda aralıklı ikiser sütun barındırmaktadır. Catı kubbeli ve sacaklıdır. Cesmede dört beyitten olusan kitabe yer almaktadır.

Tarihi fotoğraflarda cesmenin, 1900'lü yılların başından itibaren harap durumda olduğu görülmektedir. Cesmenin bir veya daha fazla yangın sebebiyle hasar aldığı düşünülmektedir. Özellikle cesmeyi oluşturan tasarlarda büyük oranda tahribat ve yüzey kaybı olmuştur.

Uygulama çalışmalarında güncel durum yeniden fotoğraf ve çizimlerle belgelenmiş, alınan numunelerle malzeme analizleri yenilenmiştir. Restorasyon ve konservasyonu, analizlere uygun kimyasal ve mekanik yöntemler ile yapılmıştır. Tasarlarda yüzey koruma ve temizlik çalışmaları yapılarak gerekli yerlerde eksik ve kopan parçalar tümlenmiştir. Raspa çalışmaları ile ortaya çıkan kalemisleri aslına uygun olarak yapılmıştır. Cesmenin kitabesi özgün zemin rengine boyanarak varaklanmıştır. Patingaj işlemiyle cesme yüzeyine orijinaline uygun on farklı renk dokusu verilmiştir. Tesisatı onarılan cesme tekrar suyuna kavuşturulmuştur.

Kitabesi:

Ne zîbâ çeşme-sâr-ı Hazret-i Sultân-ı âlem kim
Olur sır-âb onun cûdiyle Kayserin cümle atşânı
Bu mecrâ şüphesiz ser-çeşmemiz ab-ı rahmetdir
Ki olmuş lûlesinden halka câri feyz-i Rabbânî

Şehinşâh-ı mekârim-pîşe dâd-ârâ-yı l'tânın
Hayât vermiş eder dil-teşnegânî cüy-i İhsânı
Zülâl-i cevdetinden nûş-ı âb-ı sâf edip âlem
Oku târîh-i pâkî Çeşme-i Sultan Osmani

Sehremini

Yapılış Tarihi: 16. yy.

Odabası Behruz Ağa Çesmesi

Cesme, Sehremini Mahallesi'nde, Mevlanakapı Caddesi üzerinde, Odabası Behruz Ağa Külliyesi'nin kuzeyinde yer almaktadır. Kitabesi olmaması sebebiyle yapılış tarihi tam olarak bilinmemektedir fakat cami ile beraber yapıldığı düşünülürse 1562 yılına ait olmalıdır.

Külliye duvarında bulunan cesme sivri kemer içine mermer bir ayna taşı konularak inşa edilmiştir. Zamanla yol seviyesi altında kalan kurna bölümü kazı çalışmasıyla açığa çıkarılmıştır. Cephe temizliği yapılan cesme yeniden suyuna kavuşturulmuştur.

Hırka-ı Serif

Yapılış Tarihi: 1862

Pertevniyal Valide Sultan Çesmesi

Cesme, Hırka-ı Serif Mahallesi'nde, Karabulut Sokak üzerinde yer almaktadır. Pertevniyal Valide Sultan tarafından vakfedilen birçok cesmeden biri olarak 1862 yılında yaptırılmıştır.

Arka tarafında vaktiyle bir kilisenin bulunması sebebiyle halk arasında "Kilise Çesmesi" olarak da bilinmektedir. Kare planlı olan cesmenin su haznesi vardır. Duvarları büyük ölçüde moloz taştan örülmüş ve üzeri sıvalıdır. En dikkat çekici bölümü mermerden inşa edilen ayna taşı ve Mehmet Sevki Efendinin yazdığı kitabenin oluşturduğu ön cephesidir. Kitabenin orta kısmında ayrıca Sultan Abdülaziz'in, defne tasları ile süslenmiş bir tuğrası yer alır.

Cesmenin arka cephesindeki yıkılan duvar özgün malzeme ve geleneksel teknikle tamamlanmıştır. Kitabe üzerinde bulunan tac bölümü tasındığı İSKİ Vakıf Sular İdaresi'nden alınarak yerine monte edilmiştir. Cephe üzerinde bulunan cemento esaslı niteliksiz sıvalar kaldırılmış, özgün hidrolik kirec harçlı siva ile sıvanmıştır. Cesmenin mermer ayna taşı temizliği yapılmış, seki ve kurna tasları konularak yeniden suyunu kavuşturulmuştur.

Kitabesi (Hicri 1279):

Adalet taht-gâhında kıyam itdikçe...
Hatûdan hıfz ide Mevlâ vücûd-ı Abdülâziz-Han
Karagömrük meyânında idübdür hayrıyla ihsan
Muvaffak oldu bu hayre getirdi hoş âb-ı revan

İçenler mâ-i zülâlden ideler hayr ile duâ
Yapub bu çeşmeyi ihya eyledi Valide Sultan
Mezid-i ezyan itsün füzun-ı ömrü şevketle [?]
Maderî oldu cihanın Pertevniyal-i uluvvü ş-şan

Mevlanakapı

Yapılıs Tarihi: 1896

Piristû Kadın Çeşmesi

Cesme, Mevlanakapı Mahallesi'nde, Bâlâ Süleyman Ağa Külliyesi Camii karşısında yer almaktadır. Piristû Kadın Efendi tarafından 1896 yılında, külliye'nin ilk banisi olan Bâlâ Süleyman Ağa Hazretleri'nin ruhu için yaptırılmıştır. Cesme, yapıldığı dönemde tekkenin derviş odaları olarak hizmet veren ancak günümüzde ilkokul binası olarak kullanılan yapının sol kösesine yerleştirilmiştir. Kabartmalarla süslü, kitabeli bir ayna tasından ve önüne yerleştirilmiş kurna ve iki yalak kısımdan oluşmaktadır.

Cesmenin mermer yüzeyleri uygun kimyasal ve mekanik yöntemlerle temizlenmiş, gerekli güçlendirme çalışmaları yapılarak kitabesi varaklanmıştır. Yapının toprak ile doldurulmuş olan kurna ve yalak kısımları gün yüzüne çıkarılmış, kayıp olan parçaları özgün malzeme ile tamamlanmıştır. Su tesisatı bağlanılarak, cesme suyuna kavuşturulmuştur.

Kitabesi (Hicri 1313):

Cennet-mekân Firdevs âşîyan Gazi Ebü'l feth
Sultan Mehmed Han Hazretlerinin Topçubaşısı
bu makamın bâni-i evveli Bâli
Süleyman Ağa Hazretlerinin ruh-i kudsiyyeleri
için Perestu Kadın Efendinin hayratıdır.

Taya Hatun

Yapılıs Tarihi: Bilinmemektedir.

Cesme, Taya Hatun Mahallesi'nde, Cakmakcılar Yokusu ile Sandalyeciler Sokağı'nın kesistiği kösede, Cakmakcılar Camii önünde yer almaktadır. Kitabesi olmadığından inşa tarihi ve yaptıranı hakkında bir bilgi bulunmamaktadır.

Üç yüzlü cesmenin eksik mermer parçalarının tümlemesi ve cephe temizliği yapılmıştır. Kırmacı'nın çalınan kursun örtüsü yenilenerek suyuna kavuşturulmuştur.

Seyyid Ömer

Yapılış Tarihi: 1726

Saliha Sultan Çesmesi

Saliha Sultan Çesmesi, Yedi Emirler Çesmesi Sokakı ile Silivrikapı Caddesi'nin kesisiminde yer almaktadır. Çesme, I. Mahmud'un annesi Saliha Sultan tarafından 1726 yılında yaptırılmıştır. Üç yüzlü olarak tasarlanan çesmenin köseleri kum saatli sütuncelerle yumusatılarak, yan cephelerine de iki adet mermer rumi taçlı küçük çesme yerleştirilmiştir. Kesse küfeki tasta inşa edilen çesmenin sivri kemerli sade ön cephesinde mermer ayna taşı ve inşa kitabesi dikkati çekmektedir. Hazinesi alemli bir kubbe ile örtülmüştür.

Onarım kapsamında çesmede uygun mekanik ve kimyasal yöntemlerle bitki ve yüzey temizliği yapılmış; taşların derzleri yenilenerek gerekli yerler bütünlendirilmiş, plastik onarımları tamamlanmıştır. Günümüzde kaybolmuş olan ahşap sacağın metal kancalarına korozyon temizliği sonrası boya uygulanmıştır. Kitabelerinde zemin renklendirmesi ve altın varak çalışması tamamlanmıştır.

Ayna Taşı Üstü
Âb-ı sâfi içelim Bismillâh

Sol Küçük Çesme Üstü
Gel Vâlide Sultâna duâ eyle iç su

Sağ Küçük Çesme Üstü
Hak yoluna bu çeşme-i pâkîzeyi yapıd

Kitabesi (Hicrî 1138):

Hidâv-i muhterem sultân-ı âlem dâver-i Ekrem
Hudâvend-i muazzam Hân Mahmûd-ı felek-unvân
Hemîşe mâder-i ismet-medârı sa'y edip hayra
Cihânı sû-be-sû âb-ı zülâle eyledi reyân
Bu âb-ı menba'ından şehre ıcrâ eyleyip kıldı
Susuz çok çeşme-sârı hisse-yâb-ı Zemzem-i İhsân
Emirler Tekyesi kurbünde bu nev çeşme-i pâki
Yapıp âl-i Resûlün eyledi ervâhını şâdân
Edip dâim muvaffak mâderin âsâr-ı hayrâta
Şehinşâh-ı cihânın sâyesin memdûd ede Yezdân
Zebân-ı lûleden gûş eyledim târîhini Rûhi
Suvardı âlemi kandırdı sûya Vâlide Sultân

Dervisali

Yapılıs Tarihi: 1565-66

Sekban-ı Ali Çeşmesi

Kalın Ali Pasa ve Semiz Ali Pasa adıyla da bilinen çeşme, Dervisali Mahallesi'nde, Nureddin Tekkesi Sokağı ile Fevzipasa Caddesi'nin kesiştiği kösede yer almaktadır. Kanuni Sultan Süleyman Dönemi sadrazamlarından olan Ali Pasa tarafından 1565-66 yılında yaptırılmıştır.

Çeşme, hazneli olup kare planlı ve tek yüzlüdür. Gülbezek motifleriyle süslü ve dilimli kemerlidir. Kesse tas örgülü çeşmenin ayna taşı ve kurna taşı mermerdir. Altı mısralık kitabesinin ilk ve dördüncü satırları günümüze ulaşmamıştır. Bu bölüm mermerden sadece çerçeveleri işlenerek tamamlanmıştır. Temizliği yapılan çeşmenin, kot altında kalan kurnası acığa çıkarılmış ve yeniden suyuna kavuşturulmuştur.

Kitabesi (Hicri 973):

Şehre Şatt gibi revân oldu sular her sûdan
İşidip ağzı süyun akıtır oldu Bağdâd
Sâkî-i Kevser olur bu çünkü âlî Cennetde

Etti bu çeşmeyi emriyle Ali Bey bünyâd
Tâ İçenler ideler rûh-ı Resûlullâha duâ
Haşre dek nâmını ideler anın hayr ile yâd
Gördü Âşık dahi bu ayn-ı âlî Kevserdir
Didi târîh-i revân: Ayn-ı Âlî Kevser bād

Nişanca

Yapılış Tarihi: Bilinmemektedir.

Sevgi Sokağı Çesmesi

Cesme, Nişanca Mahallesi'nde, Ermeni Patrikhanesi'nin ve Kumkapı Meryemana Ermeni Kilisesi'nin de yer aldığı Sevgi Sokağı üzerindedir. Kitabesi olmadığından cesmenin inşa tarihi ve yaptıranı hakkında bir bilgi bulunmamaktadır.

Cesme, dikdörtgen planlı ve haznelidir. Koruma Kurulu onaylı projeleri doğrultusunda muhdes ekler ve niteliksiz malzemeler cesmeden uzaklaştırılmış, almasıık duvar örgüsü'nün eksik bölümlerinde taş-tuğla bütünlemesi ve derz onarımları yapılmıştır. Uzun süredir barınak olarak kullanılan cesme isgalden arındırılarak, özgün görünümüne ve suyuna yeniden kavuşturulmuştur.

Ayvansaray

Yapılıs Tarihi: 1899

Sinan Ağa Çesmesi

Cesme, Ayvansaray Mahallesi'nde, Esnaf Loncası Sokağı üzerinde yer almaktadır. Sultan Abdülhamid tuğrasının bulunduğu kitabe üzerinde cesmeye dair inşa bilgileri tam tarih sekilde verilmiştir. Bu bilgilere göre 10 Temmuz 1894 yılında yıkılan bir cesmenin yerine 21 Temmuz 1899 yılında Sinan Ağa tarafından yaptırılmıştır.

Cesme, hazneli ve kesme tas örgülü olup mermer bir ayna taşı ile bir kurnadan oluşmaktadır. Cesme yüzeyi kimyasal ve mekanik yöntemlerle temizlenerek plastik onarımları yapılmış, üst örtüsü otsu ve odunsu bitkilenmelerden arındırılarak onarılmıştır. Kurna ve oturma sekilerinin eksik bölümleri tamamlanmış; tuğralı kitabesi varaklanarak suyuna kavuşturulmuştur.

Kitabesi:

Sâhibü'l-hayr Sinân Ağa
Târîh-i hedmi - Fî 28 Hazîran yevm-i Salı Sene 1310
Târîh-i İnşâsı - Fî 12 Rebîülevvel yevm-i Pençsembe 1317

Hırka-i Serif

Yapılış Tarihi: 1825-26

Sineperver Valide Sultan Çesmesi

Cesme, Hırka-ı Serif Mahallesi'nde, Eski Ali Paşa Caddesi üzerinde yer almaktadır. Cesme, 1825-26 yılında Sultan I. Abdülhamid'in esi Sineperver Valide Sultan tarafından yaptırılmıştır.

Cesme, kesme küfeki taşı örgülü ve kare planlıdır. Ön cephesi, dört pilaster ile dikey olarak üçe bölünmüştür. Ortada kabartma süslemeleriyle mermer bir ayna taşı, üzerinde dört satırlık kitabesi ve en yukarıda cesme duvarı üzerinden bir kavisle yükselen tac bölümü bulunmaktadır. Cesmede bitki ve cephe temizliği yapılarak tesisatı onarılmış ve yeniden suyuna kavuşturulmuştur.

Kitabesi (Hicri 1241):

Sâhibetü'l-hayrât ve'l-hasenât merhûm ve
mağfûrun leh Sultan Mustafâ Hân vâlideleri,
ismetlû Sine-perver Vâlide Sultan-ı alıyyü's-şân
Hazretlerinin eser-i hayrâtıdır

Ayvansaray

Yapılıs Tarihi: Bilinmemektedir.

Cesme, Ayvansaray Mahallesi'nde, Sultan Çesmesi Sokağı üzerinde yer almaktadır. Kitabesi olmadığından inşa tarihi ve yaptıranı hakkında bir bilgi bulunmamaktadır.

İki gözlü çeşme Klasik Dönem mimarisini yansıtmaktadır. Özgün hali iki yüzlü olan çeşmeden geriye sadece tek cephesi kalmış ve arkasına bir bina inşa edilmiştir. Kesme taştan oluşan çeşmede temizlik, derz çalışması ve çatı onarımı yapılmış, eksik parçalar tamamlanarak yeniden suyunu kavuşturulmuştur.

Küçük Ayasofya

Yapılıs Tarihi: Bilinmemektedir.

Sultan Süleyman Çesmesi

Cesme, Küçük Ayasofya Mahallesi'nde, Kadirga Meydanı Sokakı üzerinde yer almaktadır. Kanuni Sultan Süleyman tarafından yaptırılan cesmenin tamir kitabesinden Seyyid Ahmed tarafından 1893-94 yılları arasında tamir ettirildiği anlaşılmaktadır. Sadeliğiyle Klasik Dönem mimarisini yansıtan cesmede temizlik ve önleyici koruma çalışmaları yapılarak suyuna kavuşturulmuştur.

Tamir Kitabesi (Hicri 1311):
Bâni-i sâni es-Seyyid Ahmed
İbni es-Seyyid Ahmed Halebi

Cibali

Yapılış Tarihi: 1559

Şahrah Çesmesi

Cesme, Cibali Mahallesi'nde, Esrardede Sokağı üzerinde, Tahir Aga Camii yakınında yer almaktadır. 1559 tarihli cesmenin kim tarafından yaptırıldığı bilinmemektedir.

Sade görünümlü ve sivri kemerli olan cesmenin üzerinde bulunan cimento esaslı niteliksiz onarımları kaldırılmıştır. Gerekli yerlerde tımlameler ve kaybolan parçaların plastik onarımları yapılmıştır. Cesmenin yol kotu altında kalan kurna ve oturma sekileri açığa çıkartılarak çevre düzenlemesi yapılmıştır. Kitabesi varaklanan cesme yeniden suyuna kavuşturulmuştur.

Kitabesi (Hicrî 967):
Ayn-ı lütf-i şâh-ı erşed târîh
Hâzihî aynün il-mâin dâim

Balat

Yapılış Tarihi: 1927

Uzunköprülü Ali Efendi Çesmesi

Cesme, Balat Mahallesi, Mırmarcı Sokak üzerinde yer almaktadır. Tonoz örtülü, kare planlı cesme tas ve tuğla almasık sistemle inşa edilmiştir. Ön cephesinde yarım daire kemer ile çerçevelenmiş, içerisinde kurna ve kitabe bölümlerinin de yer aldığı bir nis bulunmaktadır. Cesmenin özgün kitabesi günümüze ulaşırken özgün kurnası tamamen kaybolmuştur. İnsan Süresi 21. Ayetten bir bölüm ile başlayan üç satırlık talik hatlı kitabesinden cesmenin 1927 yılında tüccar Uzunköprülü Ali Efendi tarafından inşa edildiği anlaşılmaktadır.

Yapılan restorasyon çalışmaları kapsamında cesmenin yüzey kayıpları tamamlanmış, kemer ve tonoz örtüsü güçlendirilmiş, derzleme çalışması yapılmış, ayna taşı ile kurnası özgüne uygun şekilde yeniden üretilerek cesme suyuna kavuşturulmuştur.

Kitabesi (Hicri 1345):

Ve sekâhüm rabbuhum şerâben tahûrân
Tüccâr-ı mu'tebereden sâhibü'l-hayr Uzun Köprülü
Ali Efendi'nin Halîlesi merhûme Âişe Esref Hanım'ın
ve kâffe-i ehl-i îmanın Ervahına el-Fâtihâ

Sümbül Efendi

Yapılış Tarihi: 1875

Veli Efendizade Çesmesi

Veliefendizade Cesmesi, Sümbül Efendi Mahallesi, Alper Sokağı ile Havacı Sinası Sokağı'nın kesiştiği kösedeyi almaktadır. İlk banisi Veli Efendizade olan cesmenin ikinci vakfedicisi kasap Hacı İbrahim'in oğlu Mehmet Efendi'dir. 1875 yılında inşa ettirilen yapı, kareye yakın dikdörtgen planlı ve haznelidir. Tuğla-taş almasık örgülü cesmenin, ayna taşı ve kurnası ise küfeki taşından imal edilmiştir.

Onarım kapsamında çimento esaslı nitelsiz müdahaleler cesmeden uzaklaştırılmış, derz çalışması yapılarak cephe aslına uygun olarak almasık duvar örgüsü sisteminde tamamlanmıştır. Zaman içerisinde kaldırım kotu altında kalan cesmenin özgün kurna ve sekileri açığa çıkarılmış, eksik bölümleri mermerden imal edilmiştir. Catısı ise muhdes kaplamalardan arındırılarak özgün yonu taşı ile kaplanmış, kitabesinde renklendirme ve altın varak çalışması yapılarak çeşme suyuna kavuşturulmuştur.

Kitabesi (Hicri 1292):

Sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât Veli
Efendizâdenin vâkîf-ı sâni merhûm kasab el-

Hâc İbrahim Ağazâdeleri merhûm Mehmed
Efendinin eser-i hayriyyesidir.

Dervişali

Yapılış Tarihi: 1715-16

Yahyazade Ahmet Efendi Çesmesi

Cesme, Dervişali Mahallesi'nde, Yahyazade Sokağı ile Sarayaga Caddesi'nin kesiştiği kösedey almaktadır. Cesme, Feyzullah Efendi tarafından Mekke ve İstanbul kadılığı yapan babası Yahyazade Ahmed Efendi'nin vasiyeti üzerine 1715-16 yılında yaptırılmış olup 1904 yılında Hâce Atiyye Hanım tarafından onarılmıştır. Yapı, almasık duvar örgü sistemi ile inşa edilmiştir. Cesmenin ön yüzünde inşa ve tamir olmak üzere iki adet mermer kitabe bulunmaktadır.

Cesme yüzeylerindeki yoğun bitkilenme ve niteliksiz müdahaleler uygun yöntemler kullanılarak temizlenmiştir. Tas ve tuğla yüzeylerde oluşan kayıplar özgün malzemelerle tamamlanarak onarılmıştır. Betonarme tabliye ile kaplanan üst örtünün itinalı sökümü gerçekleştirilerek doğal tas malzeme ile kaplanmıştır. Yaptığımız araştırmalar neticesinde Türk İnşaat ve Sanat Eserleri Müzesi'nde olduğu tespit edilen inşa kitabesi, gerekli tümlleme çalışmaları sonrası varaklanarak özgün yerine montajı gerçekleştirilmiştir. Günümüze ulaşamayan mermer kurna imal edilerek cesme yeniden suyuna kavuşturulmuştur.

Kitabesi (Hicri 1128):

Hazret-i Ahmed Efendi ya'nî Yahyâzâde kim
Eyleyip ihlâs-ı niyyet kıldı bu hayrî emel
Oğlu Feyzullâh Efendi'ye vasiyyet eyleyip
Fı-sebîllâh akıdî mâ'î câri bî-bedel
Hayrını makbûl ede Hak kendini mağfûr edip
Cennet-i a'lâda kevserden vere hayrû'l-bedel
Dedi yek mısra'la târîhini bu müstemend
Ayn-ı kâmil âb-ı Yahyâzâde hayr-ı bî-bedel

Tamir Kitabesi (Hicri 1322):

Bu çeşme seksen seneden beri harâb olup
muattal kalmış ve sahîbetü'l-hayrât Hâce
Atiyye Hanım bu kere mükemmelen çeşmeyi
ta'mir ve suyollarını tecdîd ettirip bâniye-i
sânîye ünvanını almıştır

Karagömrük

Yapılıs Tarihi: Bilinmemektedir.

Yakup Kethüda Çesmesi (Sofalı Çesme)

Cesme, Sarmasık Sokağı ile Niyazi Mısıri Sokağının kesiştiği köşede yer almaktadır. Kitabesi bulunmayan cesmenin bânisi ve yapım tarihi hakkında bilgi bulunmamaktadır. Yakup Kethüda Çesmesi, Sofalı Çesme ve Sarmasık Çesmesi adıyla da bilinmektedir.

Osmanlı Dönemi klasik üslupta inşa edilen cesmesinin ön yüzü kesme taş, hazne bölümü ise almasık duvar örgülüdür. Cesmenin ön cephesinde bir sivri kemer içerisine alınan mermer ayna taşı bulunmaktadır. Cesmenin mermer kurnası günümüze ulaşmamıştır.

Gectiğimiz yıllarda, önleyici koruma çalışmaları kapsamında cesmenin üst örtüsüne yerleşmiş olan bitkiler temizlenmiştir. Yapılan restorasyon çalışmaları çerçevesinde ise söz konusu bitkilere ait, çeşme haznesine dağılmış olan kökler yapıdan uzaklaştırılmıştır. Çesme cephelerinde bulunan yüzey kırılıkları, niteliksiz malzemeler itinalı raspa ile uygun kimyasal ve mekanik yöntemlerle temizlenmiştir. Odunsu bitkiler sebebiyle dağılmak üzere olan hazne üzerindeki tonoz onarılmış ve arşiv fotoğraflarında görülen sacak detayları ile birlikte alaturka örtülü çatı inşa edilmiştir. Cesmenin eksik kurna bölümleri ve duvarları uygun malzeme ve tekniklerle tamamlanarak çeşme suyuna kavuşturulmuştur.

Hırka-ı Serif

Yapılıs Tarihi: 1585

Yakup Kethüda Çesmesi

Cesme, Hırka-ı Serif Mahallesi'nde, Sofalı Cesme Caddesi üzerinde yer almaktadır. Sadrazam Mesih Pasa'nın Kethüdası Yakup Ağa tarafından 1585 yılında yaptırılmıştır.

Tarihi haritalarda yanında üç yalak sırası olan dört yüzlü bir meydan cesmesi olarak görülen eser, 1978 yılında yol çalışması yapımı sırasında yıkılmış, hayırsever bir vatandaş tarafından ön cephesi alınarak korumak için bina cephesine monte edilmiştir. Klasik Dönem mimarisini yansıtan cesmenin onarım kapsamında cephe temizliği yapılmış, derzlerde bulunan cimentolu harc alınarak kirec harcıyla yeniden derzlenmiştir. Kitabesi varaklanan cesmeye kurna taşı eklenerek suyuna kavuşturulmuştur.

Kitabesi (Hicri 993):
Distür-ı ekrem-i Şah Aynı Mesih Paşa
Dünyayı kıldı ol lutf ile revan-bahş
Ya'kub Kethüdası yaptı bu çeşme-sarı
Tarih didi Sü ey ab-ı pak-ı can-bahş

Ayvansaray

Yapılış Tarihi: 1557-58

Cesme, Ayvansaray Mahallesi'nde, Sakalar Yokusu üzerinde yer almaktadır. 1557-58 tarihli cesmenin kim tarafından yaptırıldığı bilinmemektedir. Ayvansaraylı Hüseyin Efendi'nin 1768 yılında kaleme aldığı Hadikatü'l-Cevami adlı eserinde cesmenin banisinin Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde bu bölgede ikamet eden Yatağan Dede olduğu ifade edilmektedir.

Cesme, sivri kemerli ve hazneli olup tek yüzlüdür. Kesme tas örgülü cesmenin ayna taşı, kurna taşı ve kitabesi mermerdir. Cephe cimento esaslı nitelsiz müdahalelerden arındırılarak özgün görünümüne ve suyuna kavuşturulmuştur.

Kitabesi (Hicrî 965):
Kale hatifün tarihini bilbirri vel ikram
Bedahüma hüve darüsselam

Sehremini

Yapılış Tarihi: 1675-76

Yayla Çesmesi

Cesme, Sehremini Mahallesi'nde, Yayla Caddesi ve Dibekci Ali Sokağı'nın kesistği kösede yer almaktadır. Kayyüm Alaaddin Efendi tarafından 1675-76 yılında yaptırılmıştır. Tamir kitabesinden 1736-37 yılında onarıldığı anlaşılmaktadır.

Sade bir görünümüne sahip olan çeşme hazneli olup sivri kemerlidir. Kesme taştan oluşan çeşmenin ayna taşı ve oturma şekilleri mermerdendir. Çeşmenin sol tarafında çeşmeye bitişik halde tuğla örgülü bir su terazisi bulunmaktadır.

Yapılan onarım çalışması ile çeşme yüzeylerinde ve üst örtüde bulunan cimento esaslı niteliksiz müdahaleler itinalı bir şekilde raspa edilerek alınmış ve özgün malzemeler ile plastik onarımları yapılmıştır. Mermer seki taşlarında yenileme ve tamamlamalar yapılmıştır. Kurna tasındaki çatlaklar onararak metal seritlerle güçlendirilmiştir. Tesisatı yapılan çeşme tekrar suyuna kavuşturulmuştur.

Kitabesi günümüze ulaşmamıştır.

İnsa Kitabesi (Hicrî 1086):
Sâhibü'l-hayrat ve'l-hasenât
Eş-Şeyh Kayyüm Alâaddin Efendi

Ta'mir Kitabesi (Hicrî 1149):
Bismillahi ya Şafi

Yedikule

Yapılıs Tarihi: Bilinmemektedir.

Yedikule Meydan Çesmesi

Cesme, Yedikule Mahallesi'nde, İmam Hüseyin Sokağı ile Kuyulu Bakkal Sokağı'nın kesiştiği kösedeyer almaktadır. Kitabesi olmadığından inşa tarihi ve yaptıranı hakkında bir bilgi bulunmamaktadır.

Hazneli çeşme kare planlıdır. Köşeleri kesme taş örgülü olan çeşmenin orta kısımları tuğla-taş almasık örgülüdür. Zaman içerisinde bitkilerin kapladığı çeşmede mekanik ve kimyasal yöntemlerle temizlik yapılmıştır. Tuğla ve kesme taştan oluşan yapıda eksik parçalar bütünlenmiş ve kaybolan taşlar özgün detaylarıyla üretilerek tonoz örtüsü tamamlanmıştır. Yol seviyesi altında kalan çeşmenin kurnası açığa çıkarılmış, çevre düzenlemesiyle birlikte erisimi sağlanmıştır. Çesme uzun yıllar sonra tekrar suyuna kavuşturulmuştur.

Ali Kuşcu

Yapılış Tarihi: 1757-58

Yusuf Efendi Çesmesi

Cesme, Ali Kuscu Mahallesi'nde, Bashoca Sokakı üzerinde yer almaktadır. Müderris Arapkirli Yusuf Efendi tarafından 1757-58 yılında yaptırılmıştır. Ön yüzü tamamen mermer kaplı olan cesmenin arka bölümünde dikdörtgen bir haznesi bulunmaktadır. Erken dönem barok-rokoko üslubundan etkilenen cesmenin ön cephesi dört sütunla üç kısıma ayrılmıştır. Ana hattı oluşturan kemerli orta bölümün üst bölümünde Sair Raif tarafından yazılan on sekiz satırlık kitabesi bulunmaktadır. Cesmenin her iki yanında deniz kabuğu tasvirli süslemeli yüzeyler ve alt bölümde birer nis içinde oturma sekileri yer almaktadır.

Cesmenin ilk olarak yıkılan hazne örtüsünün ivedilikle onarılmıştır. Moloz ve çöp dolu olan hazne bölümü temizlenerek, üst örtüsü yeniden yapılmıştır. Cesmenin mermer yüzeylerinde oluşan kirlenmeler ve bitkilenmeler uygun yöntemler ile temizlenmiştir. Zaman içerisinde yıpranan cesmenin mermer cephesinde ve kitabesindeki oluşan çatlaklarda gerekli konservasyon çalışmaları yapılmıştır. Kitabe Konservasyon işleminden sonra yeniden varaklanmıştır.

Kitabesi (Hicri 1171):

Menba'-ı ayn-ı inâyet makam-ı cûd-ı kerem
Hazret-i Yûsuf Efendi âb-rû-yı izz ü şân
Dâima ıcrâ-yı enhâr-ı mekârimdir işi
Tab'-ı pâki su gibi hayrâta mâildir hemân
Eyleyip ırvâ atâş-ı ehl-i hacâtı anın
Çeşme-sâr-ı lütfu verdî âb-ı kevser'den nişân
Mevkilinde eyledi ıcrâ bu ayn-ı Zemzemî
Verdi ebnâ-yı sebîle âb-ı tâbi taze cân
Öyle âb-ı sâf kim teşbihe olmaz mâ-sadak

Misli safvette letâfette meğr ruh-ı revân
Seyr-i tarh-ı çeşmesi dil-teşneye verir hayât
Can-fezâdır lezzetli mânend-i âb-ı hüsn ü ân
Râifâ hayrât-ı bânâsin Hudâ makbûl edip
Eyleye dâreynde sır-âb-ı feyz-i Müsteân
Nice hayrât u müberrâta muvaffak eyleyip
Nev-be-nev âsâr-ı pâki ola cârl her zamân
Cûdini îmâ eder atşâna târîhi tamâm
Al Hüseyin ile Hasen aşkına iç mâ'-i revân

Yavuz Sultan Selim

Yapılış Tarihi: 1753

Zeynel Abidin Çesmesi

Cesme, Yavuz Sultan Selim Mahallesi, Mimar Cesmesi Sokak üzerinde yer almaktadır. Cesme nisinin üzerinde iki adet kitabe olduğu bilinmektedir. Tarihi kaynaklarda belirtilen ancak günümüze ulaşmayan 1752-53 tarihli inşa kitabesinden çeşme banisinin Seyhülislam Zeynel Abidin olduğu bilinmektedir. Mermer silme ile çevrelenmiş altı satırlık tamir kitabesinden, çeşmenin yanındaki mekteple birlikte İmam Hazretleri Zeynel Abidin tarafından yaptırıldığı oğlu Ruhi Bey tarafından 1889-90 yılında ise yeniden inşa edildiği anlaşılmaktadır. Kare planlı olarak inşa edilen çeşmenin ön cephesinde geniş taş kaplamalar mevcut olup parapet duvarının altında sıralı furuslar bulunmaktadır.

Cesmede yapılan restorasyon çalışması kapsamında çeşme yüzeyindeki kararmalar temizlenmiş, günümüze ulaşamayan ayna taşı, kopan veya kırılan parçaları tamamlanarak çeşme suyuna kavuşturulmuştur.

Kitabesi (Hicri 1165):

Şeyhülislam Ak Mahmud-zâde Zeynel Abidin
Ya'nî kim Seyyid Mehmed kıldı ukbâda sebât
Ruh-ı pakî için bu aynı günkü icrâ etdiler
Eyleye sirâb-ı Kevser onu Fahr-i Kainât
Geldi bir atışan dedim ben de anâ tarih için
Besmeleyle iç bu a'lâ çeşmeden mâ'-i hayat

Tamir Kitabesi (Hicri 1307):

İmâm-ı şehriyârî Hazret-i Zeynel Âbidinin
Bina kıldığı mekteble çeşme olmuşdu pek harâb
Mücedded yapıdı ferzendî Rûhî Bey nâm hayrû'l-halef
Kenâr-ı havz-ı Kevserde kıldı hâzır hüsn-i me'âb
Eder hubb-ı a'lâ işrâb-ı rûh-ı Hüseyin aşkına âb
Ve sekâhüm rabbühüm şarâben tahûra" nî'mel-hisâb

Zeyrek

Yapılıs Tarihi: Bilinmemektedir.

Zeyrek Yokuşu Çesmesi

Zeyrek Mahallesi'nde, İtfaiye Caddesi'nin başında yer alan cesmenin ilerisinde bulunan Ümmü Gülsüm Camii'yle beraber inşa edilmiş olma ihtimali olmakla birlikte kaynaklarda net bir bilgi geçmemektedir. 1962-1964 yıllarında Sosyal Sigortalar Tesisleri'nin inşası sebebiyle özgün yerinden sökülerek günümüzdeki yerine taşınmıştır. Sade bir görünümüne sahip olan çeşme; klasik tarzda, kesme taştan inşa edilmiştir. Çesmenin mermer ayna taşı ve teknesi mevcuttur, kitabesi yoktur.

Bakım onarım çalışmaları kapsamında çeşme yüzeyinde oluşan kirlenmeler mekanik yöntemlerle temizlenmiştir. Zaman içerisinde tas yüzeylerde oluşan kayıplar, plastik onarım tekniği ile tamamlanmış ve çeşme yeniden suyuna kavuşturulmuştur.

**Bakım-Onarım ve
Restorasyon Süreci
Devam Eden Çesmeler**

Restorasyona ihtiyacı olduğu tespit edilen tarihi cesmelerimizde öncelikle rölöve, restitüsyon ve restorasyon projeleri hazırlanmakta ve projelerin Koruma Kurulu tarafından onaylanmasından sonra etaplar halinde restore edilmektedir.

Bu doğrultuda muhtelif konumlarda yer alan 43 adet cesmenin restorasyon süreci devam etmektedir.

Bunun yanı sıra ihtiyacı bulunan cesmelerde Kâğır Yapı ve Eser Atölyemiz tarafından basit bakım-onarım, muntika ve yüzey temizlikleri, tesisat onarımları gibi önleyici koruma işlemleri de yapılmaktadır.

Bakım-Onarım ve Restorasyon Süreci Devam Eden Çeşmeler

ESER ADI
1 AHMET AGA ÇEŞMESİ
2 ALİ YAZICI ÇEŞMESİ
3 ALİSAH EFENDİ ÇEŞMESİ
4 BEHRAM CAVUS ÇEŞMESİ
5 CERRAHBASI MÜEZZİNZADE MEHMET EFENDİ ÇEŞMESİ
6 CUMHURİYET ÇEŞMESİ
7 CORBACI ÇEŞMESİ
8 EVLİYA ÇEŞMESİ
9 GAZİ SÜLEYMAN HAN ÇEŞMESİ
10 HACI SEYYİD AHMED AGA ÇEŞMESİ
11 HALİL AGA ÇEŞMESİ
12 HALİL AGA ÇEŞMESİ
13 HALİL CEVGAN ÇEŞMESİ
14 HATİCE SULTAN ÇEŞMESİ
15 HAVLUCU SOKAĞI ÇEŞMESİ
16 HİSAR ÇEŞMESİ
17 İBRAHİM PAŞA SIBYAN MEKTEBİ DUVAR ÇEŞMESİ
18 KAİD MUSTAFA AGA ÇEŞMESİ
19 KAPIAGASI İBRAHİM AGA ÇEŞMESİ
20 KETHÜDA HALİD EFENDİ ÇEŞMESİ
21 KÜÇÜK LANGA CADDESİ ÇEŞMESİ

ESER ADI
22 MEHMED AGA KÜLLİYESİ ÇEŞMESİ
23 MUSTAFA AGA (SILAHTAR KETHÜDASI) ÇEŞMESİ
24 NİSANCA MEHMED PAŞA CAMİİ ÇEŞMESİ
25 SALİH PAŞA ÇEŞMESİ
26 SEYYİD ALİ ÇEŞMESİ
27 SEYYİD HASAN PAŞA ÇEŞMESİ
28 SOKULLU MEHMED PAŞA ÇEŞMESİ
29 SAH SULTAN ÇEŞMESİ
30 TARİHİ ÇEŞME (Aksaray Mahallesi)
31 TARİHİ ÇEŞME (Balat Mahallesi)
32 TARİHİ ÇEŞME (Cibali Mahallesi)
33 TARİHİ ÇEŞME (Yavuz Sultan Selim Mahallesi)
34 TARİHİ ÇEŞME (Yedikule Mahallesi)
35 TEPEDELEN ÇEŞMESİ
36 TÜLBENTCİZADE ÇEŞMESİ
37 VALİDE SALİHA SULTAN ÇEŞMESİ
38 VEFA KIR ÇEŞMESİ-SAKA ÇEŞMESİ
39 VEZİR-İ AZAM ALİ PAŞA ÇEŞMESİ
40 VEZİR-İ AZAM DERVİŞ AZAM PAŞA ÇEŞMESİ (DERVİŞ PAŞA ÇEŞMESİ)
41 YOLGECEN ÇEŞMESİ

Projelendirme Süreci Devam Eden Çesmeler

Projelendirme Süreci Devam Eden Çeşmeler

ESER ADI
1 ABDİ CELEBİ ÇEŞMESİ
2 AHMED BEY ÇEŞMESİ
3 AKBIYIK ÇEŞMESİ
4 ARPACI MEHMET CELEBİ ÇEŞMESİ
5 AYNALI ÇESME
6 CILVENAZ KALFA ÇEŞMESİ
7 CORLULU ALİ PAŞA ÇEŞMESİ
8 CUKUR ÇESME
9 CUKUR ÇESME
10 EBUBEKİR AĞA ÇEŞMESİ
11 ELHAC MUSTAFA ÇEŞMESİ
12 ESMA SULTAN ÇEŞMESİ-SULTAN ÇEŞMESİ
13 FATMA SULTAN ÇEŞMESİ
14 HACI BESİR AĞA ÇEŞMESİ (EBEZADE ABDULLAH EFENDİ ÇEŞMESİ)
15 HACI İBRAHİM ÇEŞMESİ
16 HACI KADIN CAMİİ, AYŞE HATUN ÇEŞMESİ
17 HASAN AĞA ÇEŞMESİ
18 HORHOR ÇEŞMELERİ
19 II. MAHMUD ÇİFTE ÇEŞMESİ
20 II. ABDÜLHAMİD ÇEŞMESİ
21 I.MAHMUD ÇEŞMESİ
22 İDRİS AĞA ÇEŞMESİ

ESER ADI
23 İSMAİL PAŞA ÇEŞMESİ
24 İVAZ EFENDİ MEYDAN ÇEŞMESİ-CINARLI ÇESME
25 KANUNİ SÜLEYMAN ÇEŞMESİ
26 KARA AHMED PAŞA KÜLLİYESİ ÇEŞMESİ
27 KARA HALİFE MEHMET EFENDİ ÇEŞMESİ
28 KARAGÖZ MEHMET PAŞA ÇEŞMESİ
29 KETHUDA CANFEDA KADIN ÇEŞMESİ-HAZINEDAR SEVKİNİHAL USTA ÇEŞMESİ
30 KETHÜDA MEHMET PAŞA ÇEŞMESİ
31 KÜÇÜK ÇESME
32 MEHMET AĞA KÜLLİYESİ - MEHMET AĞA ÇEŞMESİ
33 GÜZELCE MAHMUD PAŞA ÇEŞMESİ (MENGENE ÇEŞMESİ)
34 MİMAR AĞA ÇEŞMESİ
35 MİMAR SİNAN ÇEŞMESİ-EKMEKÇİ SİNAN ÇEŞMESİ
36 NİSANCA ÇEŞMESİ
37 ÖKSÜZ MEHMET PAŞA CAMİİ ÇEŞMESİ
38 PİR MUSTAFA PAŞA HAMAMI ÇEŞMESİ
39 SADİ GAZGANI CAMİİ ÇEŞMESİ
40 SULTANAHMET ESKİ CEZAEVİ SULTAN ÇEŞMESİ
41 TARİHİ ÇESME
42 TARİHİ ÇESME
43 YAVUZ ER SİNAN CAMİİ DUVAR ÇEŞMESİ

Proje, Restorasyon ve İhyası Planlanan Çesmeler

Olusturulan koruma stratejisi cercevesinde ilcemizde tüm cesmelere yönelik analizleri ve arşiv araştırmaları yapılmış olup; mimari projelendirme, basit bakım-onarım, restorasyon olmak üzere etaplara ayrılmıştır. Bu kapsamda iyi durumda olan ancak suyu akmayan cesmelerin tesisatlarının bağlanması, mimari çizimleri mevcut olmayan cesmelerin projelerinin hazırlanarak belgelenmelerinin yapılması, onarım ihtiyacı bulunan cesmelerin ise basit bakım-onarım veya restorasyon çalışmalarının yapılması planlanmaktadır. Önümüzdeki 5 yıl içinde ilcemizdeki tüm cesmelerin aktif hale getirilmesi hedeflenmektedir.

Proje, Restorasyon ve İhyası Planlanan Çeşmeler

ESER ADI

- 1 ABDİ SUBAŞI ÇEŞMESİ
- 2 ABDULLAH AGA ÇEŞMESİ (Molla Hüsrev Mahallesi)
- 3 ABDULLAH AGA ÇEŞMESİ (Seyyid Ömer Mahallesi)
- 4 ABİDE HANIM ÇEŞMESİ
- 5 ADILSAH KADIN İKİZ ÇEŞMESİ
- 6 AGA ÇEŞMESİ
- 7 AGA ÇEŞMESİ
- 8 AGA HAMAM ÇEŞMESİ
- 9 AHI ÇELEBİ CAMİİ ÇEŞMESİ
- 10 AHI SUDUR ÇEŞMESİ
- 11 AHMED BEY ÇEŞMESİ
- 12 AHMED KETHÜDA ÇEŞMESİ
- 13 AHMED PAŞA ÇEŞMELERİ I
- 14 ALÂADDİN TEKKE CAMİİ ÇEŞMESİ I (İskenderpaşa Mahallesi)
- 15 ALÂADDİN TEKKE CAMİİ ÇEŞMESİ II (İskenderpaşa Mahallesi)
- 16 ALİ PAŞA ÇEŞMESİ
- 17 ALMAN ÇEŞMESİ
- 18 AMCAZADE HÜSEYİN PAŞA KÜLLİYESİ ÇEŞMESİ
- 19 ARAPZADE ABDURRAHMAN EFENDİ ÇEŞMESİ
- 20 ARASTA ÇEŞMESİ

ESER ADI

- 21 AŞIK PAŞA KÜLLİYESİ ÇEŞMESİ
- 22 ATAULLAH EFENDİ SIBYAN MEKTEBİ ÇEŞMESİ
- 23 ATIF EFENDİ KÜTÜPHANESİ ÇEŞMESİ
- 24 ATİK İBRAHİM PAŞA CAMİİ ÇEŞMESİ
- 25 AYASOFYA ÜÇ YÜZLÜ ÇEŞME
- 26 BÂB-I ALİ KAPISI VE ÇEŞMELERİ
- 27 BASCUHADAR SEYYİD ÖMER AGA ÇEŞMESİ
- 28 BAYEZİD KÜLLİYESİ ÇEŞMESİ
- 29 BAYRAM PAŞA KÜLLİYESİ DUVAR ÇEŞMESİ
- 30 BEHRAM CAVUS ÇEŞMESİ
- 31 CELLAT ÇEŞMESİ
- 32 CERRAH MEHMET PAŞA ÇEŞMESİ
- 33 CERRAHBASI MÜEZZİNZADE MEHMET EFENDİ ÇEŞMESİ
- 34 CEVRİ KALFA ÇEŞMESİ
- 35 CAVUS ÇEŞMESİ
- 36 ÇIKRIKCI KEMALETİN EFENDİ ÇEŞMESİ
- 37 CORLULU ALİ PAŞA ÇEŞMESİ (YENİ ÇEŞME)
- 38 CUKUR ÇEŞME (Zeyrek Mahallesi)
- 39 DALTABAN MUSTAFA PAŞA ÇEŞMESİ
- 40 DAMAT İBRAHİM PAŞA KÜLLİYESİ ÇEŞMESİ

ESER ADI
41 DAVUD PAŞA KÜLLİYESİ ÇEŞMESİ
42 DİZDARİYE ÇEŞMESİ
43 DÜLGERZADE CAMİİ ÇEŞMESİ
44 EBUSSUUD EFENDİ (MACUNCU) ÇEŞMESİ
45 EĞİNLİ KASAP BAŞI MEHMET AGA ÇEŞMESİ
46 ELHAC MEHMED AGA ÇEŞMESİ
47 ELHAC SÜLEYMAN EFENDİ ÇEŞMESİ
48 EMİN GANİM MUSTAFA CAVUS ÇEŞMESİ
49 EMİNE SULTAN ÇEŞMESİ
50 FATİH KÜLLİYESİ - HACI AHMED PAŞA ÇEŞMESİ
51 FATİH KÜLLİYESİ - NAKSİDİL VALİDE SULTAN İMARET ÇEŞMESİ
52 FERRUH KETHUDA KÜLLİYESİ ÇEŞMESİ
53 GAZİ SÜLEYMAN HAN ÇEŞMESİ
54 GÜRCÜ MEHMET PAŞA ÇEŞMESİ
55 HACI BEŞİR AGA ÇEŞMESİ
56 HACI BEŞİR AGA KÜLLİYESİ ÇEŞMESİ
57 HACI EVHADDİN KÜLLİYESİ GÜNEY ÇEŞMESİ
58 HACI EVHADDİN KÜLLİYESİ KUZEY ÇEŞMESİ
59 HACI HASAN CAMİİ ÇEŞMESİ
60 HACI KADIN ÇEŞMESİ

ESER ADI
61 HACI KÜÇÜK CAMİİ ÇEŞMESİ
62 HACI YUSUF AGA ÇEŞMESİ
63 HAFİZ AHMED PAŞA KÜLLİYESİ ÇEŞMESİ
64 HAFİZE HANIM ÇEŞMESİ
65 HALİL CEVGAN ÇEŞMESİ
66 HAS ODABASI ÇEŞMESİ
67 HATİCE KADIN ÇEŞMESİ
68 HATİCE SULTAN ÇEŞMESİ
69 HATİCE USTA ÇEŞMESİ
70 HEKİMBASI ÖMER EFENDİ ÇEŞMESİ
71 HEKİMOĞLU ALİ PAŞA KÜLLİYESİ DUVAR ÇEŞMESİ I
72 HEKİMOĞLU ALİ PAŞA KÜLLİYESİ DUVAR ÇEŞMESİ II
73 HIRKA-I SERİF CAMİİ ÇEŞMESİ
74 HIZIR BEY CAMİİ ÇEŞMESİ
75 HİSAR ÇEŞMESİ
76 HOCA HAMZA CAMİİ ÇEŞMESİ
77 HOCA PAŞA ÇEŞMESİ
78 HORHOR ÇEŞMELERİ
79 HÜSMEN AGA ÇEŞMESİ
80 I. ABDÜLHAMİT HAN ÇEŞMESİ I

ESER ADI
81 I. ABDÜLHAMİT HAN ÇEŞMESİ II
82 II. MAHMUD ÇEŞMESİ
83 II. MAHMUD ÇEŞMESİ (KADIZADE TEKKESİ)
84 III. SELİM HAN ÇEŞMESİ
85 İBRAHİM HAKKI PAŞA ÇEŞMESİ
86 İBRAHİM PAŞA MUHSİNE HATUN CAMİİ ÇEŞMESİ
87 İBRAHİM PAŞA SİBYAN MEKTEBİ DUVAR ÇEŞMESİ
88 İKİ YÜZLÜ KAYIP ÇEŞME (Yedikule Mahallesi)
89 İSKENDER BEY ÇEŞMESİ
90 İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ ÇEŞMESİ
91 KADI ÇEŞMESİ
92 KANUNİ SÜLEYMAN ÇEŞMESİ
93 KAPI AGASI CAMİİ DUVAR ÇEŞMESİ
94 KAPI AGASI ÇEŞMESİ
95 KAPTAN-I DERYA SADRAZAM AMCAZADE HÜSEYİN PAŞA ÇEŞMESİ
96 KARA AHMED PAŞA KÜLLİYESİ ÇEŞMESİ
97 KARA HALİFE MEHMED EFENDİ ÇEŞMESİ
98 KARA MUSTAFA PAŞA ÇEŞMESİ
99 KAYIP ÇEŞME (Balat Mahallesi)
100 KAYIP ÇEŞME (Emin Sinan MahallesiI)

ESER ADI
101 KAYIP ÇEŞME (Haseki Sultan Mahallesi)
102 KAYIP ÇEŞME (Molla Gürani)
103 KAYIP ÇEŞME (Sandemir Mahallesi)
104 KAYIP ÇEŞME (Silivrikapı Mahallesi)
105 KAZGANI SADİ SİBYAN MEKTEBİ ÇEŞMESİ
106 KEMANKES KARA MUSTAFA PAŞA ÇEŞMESİ
107 KEMERALTI ÇEŞMESİ
108 KETHÜDA ASUP KADIN ÇEŞMESİ
109 KİRAZLI MESCİT ÇEŞMESİ
110 KÖPRÜLÜ MEHMED PAŞA KÜLLİYESİ ÇEŞMESİ
111 KÜÇÜK EFENDİ KÜLLİYESİ, HATİCE HANIM ÇEŞMESİ
112 KÜÇÜK EFENDİ KÜLLİYESİ, II. MAHMUD ÇEŞMESİ
113 KÜRKCÜBAŞI ÇEŞMESİ (Aksaray Mahallesi)
114 KÜRKCÜBAŞI ÇEŞMESİ (Yedikule Mahallesi)
115 LALELİ CAMİ KAPI ÇEŞMESİ I
116 LALELİ CAMİ KAPI ÇEŞMESİ II
117 LALELİ KÜLLİYESİ DUVAR ÇEŞMESİ
118 MAHMUDİYE ÇEŞMESİ
119 MEHMED AGA ÇEŞMESİ I
120 MEHMED AGA ÇEŞMESİ II

ESER ADI
121 MEHMET EFENDİ ÇEŞMESİ
122 MEHMET KETHÜDA ÇEŞMESİ
123 MEHMET SADIK EFENDİ ÇEŞMESİ
124 MEHMET YAZICI ÇEŞMESİ
125 MERCAN AĞA CAMİİ DUVAR ÇEŞMESİ
126 MERZİFONLU KARA MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ SU HAZNESİ
127 MEYDAN ÇEŞMESİ (Muhsine Hatun Mahallesi)
128 MİMAR MUSTAFA ÇEŞMESİ
129 MOLLA HÜSREV CAMİİ ÇEŞMESİ
130 MOLLA HÜSREV ÇEŞMESİ
131 MRAHOR İLYAS BEY ÇEŞMESİ
132 MURAD PAŞA KÜLLİYESİ ÇEŞMESİ
133 MUSAHİP BESİM AĞA ÇEŞMESİ
134 MUSAHİP MUSTAFA PAŞA ÇEŞMESİ
135 MUSTAFA PAŞA ÇEŞMESİ
136 MUSTAFA RASİM BEY ÇEŞMESİ
137 MÜFTÜ ESAD EFENDİ ÇEŞMESİ
138 NİSANCA MEHMET PAŞA CAMİİ ÇEŞMESİ
139 OSMAN DEDE ÇEŞMESİ
140 ÖZBEKLER TEKKESİ ÇEŞMESİ

ESER ADI
141 PERTEVNİYAL VALİDE SULTAN KÜLLİYESİ ÇEŞMESİ I
142 PERTEVNİYAL VALİDE SULTAN KÜLLİYESİ ÇEŞMESİ II
143 RAMAZAN EFENDİ KÜLLİYESİ ÇEŞMESİ
144 RECAİ MEHMET EFENDİ ÇEŞMESİ
145 RÜSTEM PAŞA CAMİİ ÇEŞMESİ
146 RÜSTEM PAŞA ÇEŞMESİ (ÇOĞALZADE ÇEŞMESİ)
147 RÜSTEM PAŞA ÇEŞMESİ (Küçük Ayasofya)
148 SADRAZAM SEYYİD HASAN PAŞA ÇEŞMESİ (Hacı Kadın Mahallesi)
149 SADRAZAM SEYYİD HASAN PAŞA ÇEŞMESİ (Kalenderhane Mahallesi)
150 SAFİYE SULTAN ÇEŞMESİ
151 SALİH ZEKİ BEY ÇEŞMESİ
152 SEFER AĞA ÇEŞMESİ
153 SİLİVRİKAPI ÇEŞMESİ
154 SİMKESHANE-İ AMİRE ÇEŞMESİ
155 SİNAN PAŞA KÖSKÜ ÇEŞMESİ
156 SİVRİKOZ ÇEŞMESİ
157 SOĞUK ÇEŞME
158 SOĞUKÇEŞME SOKAĞI ÇEŞMESİ
159 SOKULLU MEHMET PAŞA ÇEŞMESİ
160 SULTAN SELİM MEDRESESİ ÇEŞMESİ

ESER ADI
161 SULTANAHMET ÇUKUR ÇEŞME
162 SULTANAHMET KÜLLİYESİ ÇEŞMESİ I
163 SULTANAHMET KÜLLİYESİ ÇEŞMESİ II
164 SUNULLAH EFENDİ KONAĞI ÇEŞMESİ
165 SÜLEYMAN AĞA ÇEŞMESİ
166 SÜLEYMAN FAİK PAŞA ÇEŞMESİ
167 SÜLEYMAN HAN (KANUNİ) ÇEŞMESİ
168 SÜLEYMANİYE KÜLLİYESİ DUVAR ÇEŞMESİ
169 SÜLEYMANİYE MEYDAN ÇEŞMESİ
170 SAH HUBAN MEDRESESİ ÇEŞMESİ
171 SEBSAFA KÜLLİYESİ ÇEŞMELERİ
172 SEHZADE KÜLLİYESİ ÇEŞMESİ
173 SEHZADE KÜLLİYESİ DUVAR ÇEŞMESİ
174 SERİFE ZELİHA HANIM ÇEŞMESİ
175 TARİHİ ÇEŞME (Aksaray Mahallesi, 867 Ada 45 Parsel)
176 TARİHİ ÇEŞME (Aksemsettin Mahallesi, 2043 Ada 48 Parsel)
177 TARİHİ ÇEŞME (Alemdar Mahallesi, 44 Ada 11 Parsel)
178 TARİHİ ÇEŞME (Ayvansaray Mahallesi)
179 TARİHİ ÇEŞME (Ayvansaray Mahallesi, 2867 Ada 108 Parsel)
180 TARİHİ ÇEŞME (Balat Mahallesi)

ESER ADI
181 TARİHİ ÇEŞME (Balat Mahallesi)
182 TARİHİ ÇEŞME (Cerrahpaşa Mahallesi, 1124 Ada 4 Parsel)
183 TARİHİ ÇEŞME (Cerrahpaşa Mahallesi, 1132 Ada 25 Parsel)
184 TARİHİ ÇEŞME (Cerrahpaşa Mahallesi, 2116 Ada 182 Parsel)
185 TARİHİ ÇEŞME (Demirtaş Mahallesi, 492 Ada 12 Parsel)
186 TARİHİ ÇEŞME (Demirtaş Mahallesi, 494 Ada 22 Parsel)
187 TARİHİ ÇEŞME (Dervişali Mahallesi, 2609 Ada 1 Parsel)
188 TARİHİ ÇEŞME (Hacı Kadın Mahallesi, 532 Ada 14 Parsel)
189 TARİHİ ÇEŞME (Hoca Gıyasettin Mahallesi)
190 TARİHİ ÇEŞME (Hoca Gıyasettin Mahallesi, 499 Ada 20 Parsel)
191 TARİHİ ÇEŞME (Hoca Gıyasettin Mahallesi, 510 Ada 15 Parsel)
192 TARİHİ ÇEŞME (Karagümrük Mahallesi, 2485 Ada1 Parsel)
193 TARİHİ ÇEŞME (Karagümrük Mahallesi, 3052 Ada 1 Parsel)
194 TARİHİ ÇEŞME (Karagümrük Mahallesi, 3053 Ada 1 Parsel)
195 TARİHİ ÇEŞME (Koca Mustafapaşa Mahallesi, 482 Ada 3 Parsel)
196 TARİHİ ÇEŞME (Küçük Ayasofya Mahallesi)
197 TARİHİ ÇEŞME (Küçük Ayasofya Mahallesi)
198 TARİHİ ÇEŞME (Küçük Ayasofya Mahallesi)
199 TARİHİ ÇEŞME (Mercan Mahallesi, 276 Ada 6 Parsel)
200 TARİHİ ÇEŞME (Mimar Hayrettin Mahallesi, 174 Ada 45 Parsel)

ESER ADI
201 TARİHİ ÇEŞME (Mimar Hayrettin Mahallesi, 176 Ada 35 Parsel)
202 TARİHİ ÇEŞME (Mimar Kemalettin Mahallesi, 675 Ada 10 Parsel)
203 TARİHİ ÇEŞME (Molla Gürani Mahallesi, 1096 Ada 20 Parsel)
204 TARİHİ ÇEŞME (Molla Hüsrev Mahallesi, 633 Ada 1 Parsel)
205 TARİHİ ÇEŞME (Sarıdemir Mahallesi, 1032 Ada 6 Parsel)
206 TARİHİ ÇEŞME (Silivrikapı Mahallesi, 1327 Ada 16 Parsel)
207 TARİHİ ÇEŞME (Sultanahmet Mahallesi, 92 Ada 25 Parsel)
208 TARİHİ ÇEŞME (Süleymaniye Mahallesi, 618 Ada 19 Parsel)
209 TARİHİ ÇEŞME (Süleymaniye Mahallesi, 618 Ada 19 Parsel)
210 TARİHİ ÇEŞME (Süleymaniye Mahallesi, 619 Ada 28 Parsel)
211 TARİHİ ÇEŞME (Sehremini Mahallesi, 1475 Ada 12 Parsel)
212 TARİHİ ÇEŞME (Şehsuvar Bey Mahallesi, 170 Ada 27 Parsel)
213 TARİHİ ÇEŞME (Yavuz Sultan Selim Mahallesi, 2275 Ada 5 Parsel)
214 TARİHİ ÇEŞME (Yavuz Sultan Selim Mahallesi,, 2463 Ada 1 Parsel)
215 TARİHİ ÇEŞME (Zeyrek Mahallesi)
216 TARİHİ ÇEŞME KALINTISI (Cankurtaran Mahallesi)
217 TARİHİ ÇEŞME KALINTISI (Molla Hüsrev Mahallesi)
218 TARİHİ DUVAR ÇEŞMESİ (Katip Kasım Mahallesi)

ESER ADI
219 TARİHİ DUVAR ÇEŞMESİ (Kocamustafapaşa Mahallesi)
220 TARİHİ DUVAR ÇEŞMESİ (Yavuz Sultan Selim Mahallesi)
221 TAŞ MEKTEP ÇEŞMECİĞİ I
222 TAŞ MEKTEP ÇEŞMECİĞİ II
223 TEKFURSARAY HANCERLİ PANAYIA RUM KİLİSESİ ÇEŞMESİ
224 UBEYDULLAH EFENDİ ÇEŞMESİ
225 VEFA KIR ÇEŞMESİ
226 VEZİR AHMED PAŞA ÇEŞMESİ
227 VEZİR ÇEŞME
228 YAVASÇA SAHİN MEHMET ALİ PAŞA CAMİİ ÇEŞMESİ
229 YAVUZ ER SİNAN CAMİİ ÇEŞMESİ
230 YAVUZ ER SİNAN CAMİİ DUVAR ÇEŞMESİ
231 YAVUZ SULTAN SELİM KÜLLİYESİ ÇEŞMESİ
232 ZENBİLLİ ALİ EFENDİ ÇEŞMESİ
233 ZEYNEP SULTAN ÇEŞMESİ

MOBİL UYGULAMA

Detaylı Bilgi ve Kayıt için
fatih.bel.tr

Etkinlik
Başvuruları

Online
İşlemler

Üyelere Özel
İndirimler

Fatih
Kütüphaneleri

İletişim
Merkezi

ve daha fazlası için
uygulamayı indir fırsatları yakala!

essiz fatih'e
değer katmak için çalışıyoruz

M. ERGÜN TURAN
FATİH BELEDİYE BAŞKANI